

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 40

V Celovcu, dne 2. oktobra 1952

Cena 1 šiling

Ugodna ponudba za nakup plašev!

Moški Cromby plašči, modri in rjavi	630.-
Športni plašči v različnih vzorcih	490.-
Hubertus-Sliper, dobra kakovost	290.-
Domači, zavhani, proti dežju	293.-
Damski športni	398.-
Športni Homespace, Sliper	598.-
„Flauš“ v vseh modnih barvah	695.-

Največja in najbolje urejena zaloga pri

WARMUTH BELJAK VILLACH

Papirnatih gradov

Ena prvih in najvažnejših nalog poslanskih zbornic po vsem svetu je, da razpravljajo o vsakoletnem državnem proračunu. Predlog proračuna, ki ga pripravi finančni minister, poslanci nato odobrijo, spremenijo, zmanjšajo ali pa tudi povečajo pozamezne postavke.

Sedanji državni proračun predvideva okrog 20 milijard šilingov izdatkov in približno ravno toliko dohodkov. Že od davčno pa je navada, da posamezni ministri vsako leto zahtevajo za svoja ministrstva večje zneske kakor pa so bili odobreni v preteklem letu. Po poročilih iz finančnega ministrstva se je to zgodilo tudi letos. Zahteve posameznih ministrov gredo tako daleč, da bi dosegli po teh zahtevah izdatki v novem državnem proračunu vsoto 24 milijard šilingov. To se pravi, izdatki bi bili za 20 odstotkov ali za 1/5 večji od dosedanjih.

Kdor pa hoče nekaj izdati, mora preje poskrbeti za dohodke. Ako za to ni poskrbljeno, so vsi taki proračuni papirnati gradovi. Tako je bilo pri nas doslej še vsako leto. Kje pa naj danes dobi država večje dohodke?

V zvezi s to ugotovitvijo sta zanimivi dve izjavi iz zadnjih dni, izjava zveznega kanclerja ing. Figla in pa izjava finančnega ministra dr. Kamitza.

Kancler ing. Figl je na seji ministrskega sveta pozval vse ministre, naj še enkrat proučijo svoje predloge proračuna in naj poskušajo te predloge znižati. Ta poziv zveznega kanclerja zelo jasno kaže, kako je finančni položaj resen.

Finančni minister dr. Kamitz se je komaj dobro vrnil iz Amerike. Tam je poizkušal najti predvsem sredstva, ki naj bi omogočila nadaljevanje investicijskih del pri začetih zgradbah vodnih in kaloričnih elektrarn. Ni še gotovo, v koliko se mu je to posrečilo. Vendar pa je pri tem zelo značilen govor, ki ga je imel finančni minister v soboto pri otvoritvi jesenskega velesjema v Grazu. Minister je dejal:

„Vedno bolj izginjajo ostanki vojnega gospodarstva, vedno bolj postaja gospodarstvo svobodno. Posledica tega pa je, da je vsak posameznik prisiljen delati več in boljše kakor doslej. Le tako bo mogoče premagati konkurenco na svetovnem trgu. Ako želimo pri nas politično ustalitev, moramo sprejeti in izvesti tudi gospodarsko ustalitev in to tudi takrat, če je pot k temu cilju težka, strma in kamenita.“

Primanjkljav v tekočem državnem proračunu je bil izravnani s tem, da je dalo zastopstvo urada za ameriško pomoč finančnemu ministrstvu na razpolago iz posebne sklada 1 milijardo in 500 milijonov šilingov. Drugo leto teh zneskov ne bo več na razpolago, ker je Marshallova pomoč v dosedanjih obliki s 30. junijem prenehala. Finančni minister bo moral torej iskati dohodke drugje.

Število brezposelnih vsako leto na jesen narašča. Letos pa je to število višje kakor prejšnja leta. Večje je zlasti število brezposelnih v gradbeni stroki. Zaenkrat je zaposlenih še veliko število delavcev pri gradnji novih elektrarn. Za omogočenje teh del je v tekočem proračunskem letu od 930 milijonov šilingov dalo na razpolago ameriško zastopstvo za gospodarsko sodelovanje 530 milijonov, torej več kakor polovico potrebne vsote. Veliko vprašanje je, od kod naj dobi ministrstvo za obnovo denar za drugo leto.

Finančno ministrstvo je objavilo pregled dohodkov v mesecu avgustu. Iz tega pregleda je razvidno, da so dohodki skoraj od vseh davkov v mesecu avgustu nazadovale. To je posledica zmanjšanja števila zaposlenih v tem mesecu, to pa vpliva na zmanjšanje potrošnje. Pa to je šele avgust, kaj pri- nesejo šele jesenski in zimski meseci? Posle-

Pred Združene narode

Za ponedeljek, dne 29. septembra t. l., je bila sklicana v Londonu seja zastopnikov zunanjih ministrov Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze. Na tej seji naj bi se zastopniki zunanjih ministrov posvetovali o avstrijski državni pogodbi. To naj bi bila že 259. seja zastopnikov zunanjih ministrov. Prva seja je bila v Londonu dne 14. januarja 1946. Od takrat se te seje vlečejo kakor jara kača in nikjer še ni videti konca. Skoraj vse točke osnutka avstrijske državne pogodbe so že gotove in so jih tudi že sprejeli zastopniki zunanjih ministrov vseh štirih velesil. Le nekaj točk še ni sprejetih.

Skrajšana pogodba

Ker o teh točkah ni prišlo do sporazuma, so predlagale zapadne velesile dne 13. marca 1952 skrajšano avstrijsko državno pogodbo. Na ta predlog je odgovorila vlada Sovjetske zveze, da je ta predlog nesprejemljiv, ker ne vsebuje nekaterih važnih določil iz popolnega osnutka avstrijske državne pogodbe. Nato so zapadne velesile odgovorile vladi sovjetske zveze, da pristanejo na razširjenje osnutka skrajšane avstrijske državne pogodbe. Istočasno so predlagale vlade zapadnih velesil, naj se sestanejo zastopniki zunanjih ministrov dne 29. septembra letos v Londonu, kjer naj bi razpravljali o tem razširjenem osnutku skrajšane avstrijske državne pogodbe.

Sovjetska zveza odklanja

Na ta predlog je odgovorila vlada Sovjetske zveze, da se njen zastopnik ne bo udeležil posvetovanj v Londonu. To svoje odklonilno stališče utemeljuje vlada Sovjetske zveze s tem, da je bil osnutek avstrijske državne pogodbe dogovorjen že v Potsdamu na konferenci, ki je bila meseca avgusta

1945. Ta pogodba je še vedno v veljavi. Zato ne more priznati Sovjetska zveza skrajšanega osnutka avstrijske državne pogodbe. Nadalje izraža sovjetska vlada pripravljenost skleniti avstrijsko državno pogodbo, vendar pa je treba preje zagotoviti demilitarizacijo in denacifikacijo Avstrije, ki naj bi bila v resnici neodvisna in demokratična država. Končno zavrača sovjetska vlada izjavo avstrijske vlade, da ne more priznati že sprejetih določil prvotnega osnutka avstrijske državne pogodbe.

Z ozirom na ta odklonilni odgovor Sovjetske zveze so se v ponedeljek sestali v Londonu samo zastopniki zunanjih ministrov zapadnih treh velesil. Pri tem so se posvetovali, kako bi bilo mogoče tudi brez Sovjetske zveze izposlovati Avstriji državno pogodbo. Pri teh posvetovanjih bo v precejšnji meri gotovo odločilno tudi to, kar bo povedal britanski zunanji minister o svojih razgovorih v Avstriji in v Jugoslaviji.

Združeni narodi naj odločijo

Splošno pa prevladuje prepričanje, da ne bo mogoče rešiti avstrijskega vprašanja sporazumno s Sovjetsko zvezo na posvetovanjih zastopnikov zunanjih ministrov. Zato bodo predložili avstrijsko vprašanje v obravnavo Glavni skupščini Organizacije združenih narodov, ki se sestane dne 14. oktobra letos v New Yorku. Ta predlog bo stavila vlada Brazilije in bo predlog podpirala tudi večina ostalih držav članic Združenih narodov. Da si zagotovi Avstrija to pomoč v Organizaciji združenih narodov, je potoval avstrijski zunanji minister v Jugoslavijo in Brazilijo in zaradi tega potuje tudi avstrijski kancler ing. Figl dne 17. oktobra v Belgijo.

Več dela in varčevanja

Kakor je za vsako državo važno, da ji je priznana popolna samostojnost, ji pa vendar to priznanje še ne zagotavlja gospodarske samostojnosti. To je jasno zlasti v avstrijskem slučaju. Saj Avstrija, tudi če bi bila popolnoma samostojna, ne more živeti brez tuje pomoči. Te tuje pomoči je prejel Avstrija od začetka Marshallove pomoči že 944 milijonov dolarjev. Ravno te dni je sporočil vodja ameriškega zastopstva za gospodarsko sodelovanje v Avstriji, C. E. Meyer, da bo dobila Avstrija v drugi polovici tega leta ameriško pomoč v iznosu 35 milijonov dolarjev.

S priznanjem te pomoči pa je E. C. Meyer povedal še tole: „Višina ameriške pomoči Avstriji v letu 1953 bo odvisna od razpoložljivih sredstev v Ameriki in pa od tega, kako bo takrat Avstrija že gospodarsko napredovala. Do takrat mora Avstrija predvsem zvišati svojo produktivnost in mora odstraniti nekatere ovire, ki zvišanje proizvodnje ovirajo. — Nadalje mora avstrij-

dica teh manjših dohodkov bo, da bo nastal primanjkljav v državnem proračunu za tekoče leto.

Iz podatkov finančnega ministrstva je tudi razvidno, da je letos v prvi polovici bil uvoz po vrednosti in količini mnogo večji kakor pa lansko leto v istem razdobju. Medtem pa je izvoz nazadoval na toliko kakor pa je znašal l. 1937. To pa je seveda za današnje razmere mnogo premalo. Doslej so pomagali tudi pri izravnanju razlike med izvozom in uvozom Amerikanci. Kdo bo pomagal v naprej?

Vse to so slabi znaki, ki kažejo, da bodo državni dohodki v bodoče manjši in da zato finančni minister ne bo mogel dovoliti zvišanja izdatkov. Izdatke pa bo mogoče

zmanjšati samo z velikim varčevanjem pri javni upravi. Zato bi bilo pa potrebno izvesti reformo v upravi občin, dežele in države. Poenostaviti bi bilo treba poslovanje, zmanjšati bi bilo treba birokracijo.

Izstop iz socialistične stranke

Načelniku socialistične organizacije svojega stanovanjskega okraja na Dunaju je sporočila žena bivšega socialističnega ministra dr. Jul. Deutscha, da izstopi iz socialistične stranke. Gospa Deutsch, ki je hčerka bivšega zveznega predsednika dr. K. Rennerja in znana pisateljica, utemeljuje svoj izstop iz socialistične stranke takole: „Ne morem biti več članica stranke, kjer grozijo s strankarskim razsodiščem, ako kdo predrednim sodiščem pod prisego in vestjo izpove resnico. Zato vračam svojo strankino legitimacijo.“ (V zvezi s tem izstopom glej poročilo na 2. strani pod naslovom „... in pri nas v Avstriji.“)

zmanjšati samo z velikim varčevanjem pri javni upravi. Zato bi bilo pa potrebno izvesti reformo v upravi občin, dežele in države. Poenostaviti bi bilo treba poslovanje, zmanjšati bi bilo treba birokracijo.

Na drugi strani pa bi morali povečati proizvodnjo v industriji, obrti in v kmetijstvu. Samo tako bomo mogli povečati izvoz in zmanjšati uvoz.

Doslej je bila Avstrija navajena, da živi od darov in posojil, ki jih ni treba vračati. Tega pa bo enkrat konec in sami bomo morali toliko pridelati kolikor rabimo. To so sicer neprijetne besede, so pa resnične in to bo moral upoštevati novi državni proračun, ki ne bo mogel več graditi papirnatih gradov.

KRATKE VESTI

Dne 5. oktobra stopi v veljavo nov vozni red na avstrijskih železnicah in na avtobusnih progah. Novi vozni red velja do 16. maja 1953. Spremembe so v primeri s poletnim voznim redom le malenkostne.

Po obvestilu notranjega ministrstva bo s 1. novembrom letos ukinjeno racioniranje sladkorja in bo nato veljala za ves sladkor samo enotna cena, ki bo pa nižja od sedanje cene neracioniranemu sladkorju.

Koncem oktobra pridejo v promet kovanci po 5 šilingov. Dosedanji bankovci po 5 šilingov bodo vzeti iz prometa. Novih kovancev bodo dali v promet za približno 100 milijonov šilingov.

Po poročilih iz Beograda so bile napačne navedbe graških listov „Tagespost“ in socialistične „Neue Zeit“, da je jugoslovanski minister Ljubčo Arsov ob otvoritvi mostu preko Mure govoril o 10.000 Slovincih v Avstriji. Minister je omenil več desetisočev Slovencev in Hrvatov v Avstriji.

Za namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra je bil imenovan dosedanji zastopnik Jugoslavije pri Združenih narodih, dr. Aleš Bebler. Novi zastopnik Jugoslavije pri Združenih narodih je Marijan Barišič.

Po poročilih iz Beograda je bilo samo z vojaško silo mogoče udušiti upor v severni Albaniji. Po istih poročilih je pribezalo okrog 5000 upornikov iz Albanije v Jugoslavijo.

Na kongresu zapadno-nemške socialdemokratske stranke v Dortmundu je bil za predsednika stranke kot naslednik umrlega dr. Kurta Schumacherja izvoljen Erich Ollenhauer.

Zapadno-nemška socialdemokratska stranka je v svojem strankarskem programu zahtevala enotno Nemčijo v mejah, kakor jih je imela Nemčija leta 1937. Ni pa rečeno, kako naj bi Nemčija prišla do teh mej. Brez vojne, ki bi jo pa morala Nemčija dobiti, je to gotovo nemogoče.

Pri volitvah v poslansko zbornico na Švedskem so dobili socialisti 46 odst. od oddanih glasov in 109 poslancev, liberalci 24 odst. in 59 poslancev, konservativci 14 odst. in 30 poslancev, kmečka stranka 11 odst. in 27 poslancev, komunisti pa 5 odst. in 5 poslancev.

V Libanonu je poslanska zbornica izvolila novega predsednika države. Izvoljen je dosedanji voditelj opozicije v parlamentu, Kamile Šamun.

Zapadnonemški kancler dr. Adenauer je izrazil nujno željo, naj bi nemški parlament še do konca meseca oktobra kljub odporu socialistične stranke odobril nemško mirovno pogodbo in pa evropsko obrambno pogodbo. Tudi italijanski ministrski predsednik De Gasperi je pri svojem obisku v Bonnu izrazil prepričanje, da bo italijanski parlament v kratkem odobril pogodbo o zapadno-evropski obrambni zvezi.

Po poročilih iz Beograda je povzročila letošnja suša v Jugoslaviji škodo v višini 140 milijard dinarjev. Proizvodnja žita je letos za 340.000 vagonov manjša kakor lansko leto. Zaradi preprečenja lakote bo morala uvoziti Jugoslavija velike količine žita.

Iz francoske komunistične stranke sta bila izključena glavna funkcionarja stranke André Marty in bivši minister Charles Tillon, ker nista odobravalata politike francoske komunistične stranke napram Sovjetski zvezi in Združenim državam.

V Sredozemskem morju se je potopila francoska podmornica „La Sybille“. Z njo je utonilo 48 mož posadke. Podmornico je šele pred tremi meseci odstopila Franciji Velika Britanija.

V Romuniji so razpisane nove „volitve“ v poslansko zbornico za dan 30. novembra 1952.

Politični teden

Po svetu ...

Kaj posebno novega ni, politično ozračje valovi še od dogodkov zadnjih tednov. Tudi ni verjetno, da bi se politične temperature med Vzhodom in Zapadom do volitev ameriškega predsednika v novembru kaj spremenile. Tudi pred zadnjimi volitvami, ko je Truman zmagal pred Deweyem, je bilo slično. Sovjetska propaganda je tudi takrat usmerila svoje piščali bolj na mirovne melodije, da ne bi „večjemu zlu“, to je bil takrat Dewey, dali snovi za volilno kampanjo. Če bi ameriški republikanci še bili izolacionisti, kakršni so bili nekdanj, potem bi našli vso podporo v svetovnem komunističnem javnem mnenju, pa čeprav so stranka velekapitala in kartelov. Tako pa so demokrati za komuniste po vsem svetu manjše zlo.

Ker obe stranki oslanjata svoj program predvsem na zunanje politične linije, je za potek volilnega boja nadvse važno, kakšen je medtem svetovni politični položaj. Napadalne akcije komunizma kjerkoli in v katerikoli obliki bi pomenile vodo na mlin generalu Eisenhowerju, ki je dokaj bojevit v svojih volilnih govorih. Demokrat Stevenson ni sicer nič manj dober Amerikanec in protikomunist, toda bolj „političen, parlamentaren“. Totalna diplomacija z vojaškim poudarkom, kakršno napoveduje Eisenhower, bi bila Sovjetom neprijetnejša kot že itak neprijetna sedanja zapadna diplomacija.

Zato je mogoče govoriti kar o posebnem poglavju vzhodne diplomacije v dobi pred ameriški volitvami. Nič groženj. Poročila o vremenu v Evropi naj govore o zmanjšanju napetosti, kar naj bi bil dokaz obisk delegacije iz vzhodne Nemčije. Kar se Francije tiče, se mnogo govori o novih direktivah KPF iz Moskve, po katerih naj bi komunistična stranka Francije skušala spet najti novega zagona v ljudski fronti, kjer naj bi bili njeni zastopniki levičarski elementi v meščanskih strankah. S „hišno revolucijo“ v KPF, ko so vrgli dva izmed voditeljev, potemtakem ni šlo za čisto „titoističnih elementov“, temveč je bila le taktična poteza, da pridejo do besede zmernejši ljudje.

NATO vojaški manevri so sicer izzivali mnogo negotovanja po časopisih vzh. bloka, kar je razumljivo, nikakor pa ne tiste velike reakcije, na katero so svarili mnogi na zapadu. Sicer pa ti manevri niso prinesli pričakovanega pozitivnega političnega odmeva med državami članicami Atlantske zveze. Preveč odkritosrčna poročila iz vojaških krogov so namreč v delu zapadne javnosti vzbudila hude komentarje, češ da so manevri pokazali, da nameravajo Amerikanci v slučaju vojne izprazniti polovico zapadne Evrope. Take komentarje seveda komunistični tisk primerno izrablja.

Pozornost je vzbudilo tudi dejstvo, da Edenova potovanja po državah na robu sovjetske interesne sfere niso izzvala prehude reakcije komunističnega časopisja. Ono časopisje na Zapadu pa, ki si je vteplo v glavo igrati vedno pametnejšega tretjega, ve povedati, da je Eden hotel s svojimi obiski prepričati cilje ameriške vojaške diplomacije, namreč sklenitev vojaških paktov med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo, oziroma poudariti, da ima tudi Velika Britanija na tem področju sveta dokaj besede.

Finska je plačala svoje vojne reparacije Sovjetski zvezi. Sledila bo verjetno gospodarska pogodba med obema državama, po kateri naj bi Finci še naprej dobavljali približno iste izdelke, samo da bodo Sovjeti te plačali. Tudi ta moment je dobrodošel sovjetski diplomaciji.

O položaju na Koreji moremo reči, da so po besedah zavezniški generali bojevitiji od kitajsko-korejskih.

Povsem ločena od vsega tega razvoja Vzhod-Zapad, pa gre zaenkrat še notranje politična borba v Egiptu med diktatorjem Nagibom in največjo politično stranko WAFD. Glavni odbor stranke je namreč izglasoval zaupnico svojemu voditelju Mustafu Nahas-u. Ta pa Nagibu ni ljub in mu je že zagrozil, da ga bo postavil pred sodišče, ki naj preišče njegovo koruptno preteklost, če ga vodstvo stranke samo ne bo odstavilo. Nagibova pričakovanja, da se bo stranka Wafdistov razcepila, se niso izpolnila in tako ima Nagib pred seboj oviro, katero bo skoraj težje odstraniti kot pa kralja Faruka.

... in pri nas v Avstriji

V minulem tednu so skoraj vsi avstrijski časopisi pisali predvsem o razpravi pred dunajskim okrajnim sodiščem. Dunajski dnevnik „Neue Wiener Tageszeitung“ je priobčil že pred meseci vest, da je zahtevala socialistična založba „Vorwärts“ od tovarne papirja „Steyrermühl“ popust v ceni do višine dveh milijonov šilingov. Zaradi te vesti je moral imenovani list po zakonu o tisku priobčiti popravek, v katerem nadzorstvo založbe „Vorwärts“ trdi, da navedbe omenjenega lista ne odgovarjajo resnici. Po zakonu o tisku mora sicer list tak popravek priobčiti, brez ozira na to, ali odgovarja resnici ali pa ne. More pa nato list vložiti zaradi neresnične vsebine popravka tožbo in ako sodišče odloči, da popravek ne odgovarja resnici, mora plačati oni, ki je popravek zahteval, precejšnjo kazen.

Uredništvo lista „Neue Wiener Zeitung“ je torej vložilo tožbo, da navedbe v popravku ne odgovarjajo resnici. Do razprave pa ni prišlo, ker je akt obležal v miznici prejšnjega pravosodnega ministra dr. Tschadeka. Ko pa je ta minister odstopil, je novi pravosodni minister dr. Gerö odredil, da naj sodišče o tej zadevi razpravlja. Pred sodiščem je prišlo nato do raznih zanimivosti. Zasllišani so bili socialistični prvaki, med drugimi tudi podkancler Schörf, minister Helmer, bivši minister Sagmeister in pa bivši minister Deutsch. Vsi so bili zaprišeni, da bodo govorili resnico. In sedaj pride najbolj zanimivo: Zasllišani so o isti stvari izpovedali različno. Ker pa more biti resnica samo ena, je gotovo eden ali drugi izpovedal neresnico.

Ker je pri tem zaslšanju izpovedal bivši minister dr. Julius Deutsch tako kakor direktor podržavljene banke dr. Landertshammer, ki je izpovedal proti socialističnemu vodstvu, je odredilo načelstvo socialistične stranke proti Jul. Deutschu postopek zaradi kršitve strankarske discipline. Znano pa je, da je doslej Jul. Deutsch imel v socialistični stranki precejšnjo besedo. Zlasti še do takrat, dokler je živel prejšnji državni predsednik dr. K. Renner. Saj je Jul.

Deutsch poročen s hčerko pokojnega dr. Rennerja.

Tako dr. Landertshammer kakor tudi Jul. Deutsch sta pred sodiščem izpovedala, da so socialisti zahtevali izplačilo ali popust v ceni papirja do zneska dveh milijonov šilingov. Dokler papirnica Steyrermühl ne bi tega popusta odobrila, ne bi pristali socialistični zastopniki v nadzornem odboru Steyrermühl na izplačilo znatnih vsot za zelo potrebne investicije pri ureditvi papirnice. Do izplačila teh vsot res ni prišlo — investicije so zato izostale. — Do končne odločitve pri sodni razpravi še ni prišlo, ker mora zaslišati sodišče še socialističnega ministra inž. Waldbrunnerja. Ta pa je bolan in zato so razpravo odgodili tako dolgo, da minister Waldbrunner ozdravi.

Gotovo je, da bo vsaka od obeh vladnih strank poskušala drugi naprti čim več očitkov o nepravilnem poslovanju z državnim denarjem. Saj bo to vse zelo dober material za volitve, ki bodo prihodnje leto. Kdaj pa bodo volitve, o tem pa še ni odločeno. Ali bodo meseca aprila ali pa koncem septembra oziroma začetkom oktobra.

Večje zanimanje je bilo poleg opisane afere še za potovanje britanskega zunanjega ministra Edena. Ta se je na Dunaju razgovarjal z zveznim predsednikom ter s predstavniki vlade o avstrijski zunanji politiki in o ureditvi avstrijskih predvojnih dolgov Veliki Britaniji. Kakor ni prišlo v Jugoslavijo tako tudi v Avstriji ni prišlo do dokončnih sklepov. Z Dunaja se je pripeljal britanski zunanji minister v petek popoldne v Celovec, kjer je sprejel predstavnike štajerske in koroške deželne vlade. V nedeljo pa je britanski zunanji minister spet odpotoval nazaj v London.

Gotovo so se ob obisku britanskega zunanjega ministra na Dunaju razgovarjali tudi o tem, kako naj bi razpravljali o avstrijski državni pogodbi na glavni skupščini Združenih narodov. S tem je gotovo tudi v zvezi potovanje zveznega kanclerja Figla, ki odpotuje v kratkem v Belgijo. Gotovo hoče pridobiti benelux države (Belgijo, Nizozemsko, Luksemburg), da bodo podpirale Avstrijo pri razpravi avstrijskega vprašanja pri Združenih narodih.

V Trstu naj ostane kakor je

Ameriški list „San Francisco Chronicle“ piše v uvodniku o tržaškem vprašanju in o predlogu jugoslovanskega ministrskega predsednika, naj zaenkrat ostane tržaško vprašanje nerešeno. To vse dotlej, dokler se ne poleže napetost med Italijo in Jugoslavijo.

List piše nato:

„Komunistična Jugoslavija, edina satelitska država, ki se je znala rešiti iz sovjetskega sklopa, se vedno bolj približuje svobodnemu svetu. Pomirljivost, ki jo je pokazal v zadnjem času maršal Tito z ozirom na tržaško vprašanje, ima na sebi nekaj nesovjetskega.“

Predlog o skupnem delu namesto vojne, je nepričakovan, posebno ako pride od tam, od koder doslej nismo bili vajeni slišati takih spravljivih govorov. Tito predlaga, naj bi pustili Jugoslavija in Italija tržaško vprašanje mirovati in nerešeno. Dokler se vzdušje na obeh straneh ne pomiri, naj bi obe državi sodelovali v važnejših zadevah in bi šele pozneje enkrat, ko bi bil čas zato bolj primeren, spet reševali tržaško vprašanje.

Gotovo vsebuje to, nekdanj avstrijsko ozemlje ob Jadranu, velike nevarnosti. V Italiji je bilo zaradi Trsta že nešteto demonstracij, Jugoslovani pa so prisegli, da bodo branili Trst do smrti, Britanci in Amerikanci pa so predložili že mnogo predlogov za rešitev tržaškega vprašanja, toda

so te predloge spet spreminjali in deloma umaknili. Zemljepisni položaj in njegova zgodovina dajeta Trstu naravnost idealno mesto za izbruh dalekosežnih nemirov. „Nekoga dne more priti do eksplozije,“ je dejal Tito. Da bi do takega dogodka ne prišlo in da ne bi postal Trst druga Koreja ob Jadranu, je stavil Tito svoj predlog. Pri tem pa pravi najprej: „Mi moremo in tudi želimo z Italijo sodelovanja, to bi bilo koristno tako za Italijo kakor tudi za nas.“

Drugi ameriški list — „Washington Post“ — pa piše:

„Obisk britanskega zunanjega ministra Edena v Beogradu je zaradi poizkusa rešitve tržaškega vprašanja razburil spet Jugoslovane in Italijane. Nasproti temu vprašanju sta brez moči tako De Gasperi kakor tudi Tito. De Gasperi je že nad sedem let italijanski ministrski predsednik, prepričan pa je, da bi moral takoj odstopiti, ako ne bi vedno znova poudarjal pravic Italije do Trsta. — In Tito, ki se je uprl Kremlju, ki je preusmeril politiko svoje države, ki vpečuje spet privatna podjetja in dovoljuje investicije privatnega kapitala, se boji nevolje javnega mnenja, ako bi se začel pogajati z Italijo zaradi Trsta. Ker se torej predstavnika obeh dežel ne upata začeti z medsebojnim reševanjem tržaškega vprašanja, je verjetno res najboljša sprejeti predlog maršala Tita, naj ostane v Trstu vse kakor je.“

O pomenu Balkana

Pod gornjim naslovom prinaša ameriški „Washington Post“ članek, v katerem pravi: „Čeprav si je težko misliti, da bi Tito iz prvega vira kaj vedel o sovjetskih vojaških namerah, je vendar v mnenju, ki ga je izrazil, da namreč Sovjeti v bližnji bodočnosti ne nameravajo napasti Jugoslavije, treba videti prispevek k pripravljanju obrambe v zapadni Evropi.“

Titovo mnenje sloni na dveh dejstvih. Prvo je, da bi se jugoslovanski narodi bo-

rili in da Sovjeti vedo za to. Drugo dejstvo pa je, da se Zahod zaveda strateškega pomena njegove države in ji je pripravljen pomagati — in da tudi za to Sovjeti vedo. Poleg tega Tito misli, da bi sovjetski napad na Jugoslavijo sprožil tretjo svetovno vojno in v tem je tudi nekaj razlogov, da mu damo prav.

Jugoslavija meji na štiri sovjetske podložniške države: na Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in Albanijo. Od držav zahodnega

bloka pa meji le na Italijo in Grčijo, česar pa je treba prišteti še dolgo Jadransko obalo. Dejansko teče po jugoslovanski mejah važen del črte, ob kateri leži obročki armad, ki jih nadzira Moskva. Vojaški pomen tega se je pokazal v prvem obdobju grške državljanske vojne, ko so komunistične uporniške čete v Grčiji izrabljale jugoslovansko ozemlje za zatočišče zbirališče. Če bi Jugoslavija padla pod sovjetskim napadom, bi Grčija zopet postala nevarno izpostavljena in če bi jadransko obala bila vnovič odprta sovražniku, bi nevarno grozilo vsemu Sredozemlju.

Združitev Grčije in Turčije z obrambno organizacijo Severnoatlantske obrambne zveze je neizmerno ojačila položaj Zahoda. Sedanja in v bodočnosti napovedana obrambna posvetovanja med tema državama in Jugoslavijo pa obetajo, da bodo še bolj ojačila ta položaj.“

O Edenovem obisku v Jugoslaviji

„Daily Telegraph“ piše o Edenovem potovanju v Jugoslavijo in ugotavlja, da obisk ne pomeni le jačanje Balkana, ampak tudi utrjevanje moči svobodnega sveta.

„Titovo vladanje v Jugoslaviji in njegova politika do Sovjetske zveze dokazuje, da še toliko govorjenje o odmiranju države komunistični družbi ni in ne more biti priročljivo. Sicer pa v resnici tega nihče nikaj prida ne poskuša. Toda Tito ima svojo poseben spor s sovjetskimi komunisti. Tj. spor je drugačen od našega, toda nič manj stvaren, in nas druži na isti strani. Tito spravlja v nevarnost svetovnega miru, nima pete kolone, ki bi izzivala z nemirnost naših tovarnah. V očeh Zahoda mora biti njegov položaj podoben kot položaj generala Franka na drugem koncu Evrope. Njegova država ima važno strateško lego, z njo imamo skupne interese in zato smo dolžni pozdraviti vsako tesnejše povezovanje z našimi obrambnimi načrti.“

Iz podobnih razlogov je zelo zaželjeno, da bi odpadli vsi razlogi za trenje med Jugoslavijo in Italijo. V vprašanju, ki naj ostreje loči Italijo in Jugoslavijo, je naša čast vezana, kajti Velika Britanija se je leta 1948 pridružila Franciji in Združenim narodom v izjavi, ki priporoča vrnitev Svobodnega tržaškega ozemlja pod italijansko suverenost. V tej stvari so si vsi Italijani edini. Nobena rešitev pa bi ne bila idealna, kajti medtem, ko je Trst nesporno italijanski, je v zaleduju prebivalstvo slovenskega rodu. Toda pametne in zadovoljive etnične črte, ki bi ne delala prevelikega silja gospodarskim vezam, ni mogoče najti. Edenova naloga je, da pomaga Italiji in Jugoslaviji najti tako rešitev z vzajemnim sporazumom.“

Komunizem in protikomunizem

Znani ameriški list „Christian Science Monitor“ piše o sodobni ideološki propagandi v svetu, primerja komunistično propagando s protikomunistično, in pravi:

„Medtem ko je znak komunistične nadalnosti dvignjena pest, bi lahko komunistično propagando simbolično ponazorili kazočim prstom. Obtožbe — lažne, ponarjene, polresnične ali samo priložnostno resnične in zapeljive — strelja komunizem svet, v neprestani ofenzivni gonji proti protikomunističnemu Zahodu, a še prav posebno proti Združenim državam. Rdeči krivčaci po svetu se do pike natančno in vneto držijo Zolajevih krilatic: „J'accuse — Obtožujem.“ Odtod uspehi komunistične propagande.“

Kaj pa dela zapadna propaganda? Le preprosto samo odgovarja na komunistične obtožbe, leno in šibko „preklicuje“ te obtožbe in le redkokdaj nastopa proti obtožbam nasprotnimi obtožbami. Prepogosto se s mo otepa komunističnih laži, dasi bi imela vso pravico in dolžnost, da bi nastopila lastnimi obtožbami proti najbolj očitni komunističnim kršitvam človeške spodobnosti.

„J'accuse — Obtožujem“ — je orožje, se ga pošteni in strpni ljudje često obotljajo rabiti. Če ta način bojevanja ne sloni na popolnem poštenju, zgubi vso svojo moralno moč. Če ne sloni na moralno neoporečnih dejstvih, izgublja svojo prepričevalno moč. V rokah imamo orožje Resnice, mora razsvetljevati nevedne ljudi ter pregaljati orjaške hinavske laži komunizma. Prav je, če demokracija ponižno prizna lastne napake, toda sleparju mora odkrito povedati, da je slepar.“

Direktor Anton Grdina

Minuli teden se je mudil na Koroškem velik prijatelj koroških Slovencev, posebno Družbe sv. Mohorja, g. direktor Grdina iz Clevelanda v Ameriki.

Od leta 1897 je g. Antona Grdina že v Ameriki, kjer je začel z lopato in trdim delom. Pred seboj pa je imel vedno in ob vsaki priliki svoje življenjsko geslo: „Moli, delaj in hrani“. To življenjsko vodilo ga je peljalo tudi v gospodarskem pogledu od stopnje do stopnje, da je danes lastnik trgovine s pohištvo, lastnik pogrebnega zavoda in predsednik The North American — Slovenske banke v Clevelandu. Ugleden Američan in zaveden Slovenec, ki se tudi danes v polni meri zaveda, da mu je slovenska izobrazba, in tu predvsem Mohorjeva knjiga, pomagala odpirati pot do velike gospodarske veljavnosti.

Pri zbirki za Mohorjevo tiskarno je on zastavil svojo besedo, on je pomagal v besedi in dejanju.

Sedaj pa je hotel sam osebno videti življenjske razmere koroških Slovencev. Da se je posebno zanimal za tiskarno Mohorjeve družbe, se razume. Zelel pa je tudi videti naše gospodarske in kulturne ustanove. Obiskal je gospodinjsko šolo v St. Rupertu, videl v Škocijanu grob našega narodnega mučenca g. Vinka Poljanca in g. kaplana Kuteja. Na poti po Podjuni in Rožu je g. direktorja spremljal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, g. dr. Joško Tischler.

V soboto zvečer je priredil oktet „Slavček“ koncert na čast g. direktorja, da ga tako še bolj seznanj z našo koroško pesmijo, ki je v poletju doživela svoj poseben triumf na turneji po zapadni Evropi.

Za obisk se je g. direktorju zahvalil predsednik Narodnega sveta, g. dr. Tischler in ga prosil, naj nese zahvalo koroških Slovencev vsem slovenskim rojakom v Ameriki, posebno še našima prijateljema Janezu in Korlu, ki sta kljub veliki razdalji v svojih mislih vedno pri nas. Pozdrave vsem starim Slovincem, posebno pa še novim Slovincem, ki so na koroških tleh leta 1945 doživeli slovensko Golgoto na Vetrinjskem polju pri Celovcu. Tako so njihovi spomini še bolj povezani s Koroško. Dr. Tischler je dodal še prošnjo, da bi zanimanje v besedi in dejanju živelo med amerškimi Slovenci tudi naprej, da bo tako duhovna in kulturna vez med nami še močnejša.

Pri tej priliki je tudi gospod direktor povzel besedo in kratko orisal svoje vtise na Koroškem in posebno naglasil veliko razliko med našimi in amerškimi razmerami. Tam vlada in oblast pozivata posamezne narode, naj se držijo svoje kulture, svojih običajev in življenjskih navad, ker vidi državno vodstvo v tem najmočnejše

jamstvo, da bodo ljudje ostali poštene in delavni. Poudaril je v svojem govoru posebno važnost skrbi za mladino.

Iz Celovca je g. direktor Grdina obiskal kljub svojim 78 letom tudi Sv. Višarje, kamor ga je spremljal tajnik Mohorjeve družbe g. dr. Hornböck.

S Koroške se je g. direktor odpeljal v Gorico in Trst, nato pa nazaj v Ameriko.

ECCE HOMO¹

Pregovor ljudski ve,
da tujec boljši je
kot bližnji vsi ljudje.
Vprašanje je, če res je to resnica,
ker mera: človek redko je vodnica
ljudem, ki nimajo soseda, druga
ter tarnajo, presoajajo sebično,
prezirajo, ravnajo pa krivično.

Pilat je bil pogan —
In klical on zaman:
„Poglejte, kakšen človek ta!“
je ljudstvu Izraela.
A množica je htela:
„Le križaj, križaj, križaj ga!“

Zemljan, Pilata naj besede
svarilo bodo tebi vedno!
Otel sovražnike, sosede —
ter sebe tudi — boš vse bede.
Življenje bo življenja vredno,
ne bo sebično več — ne bedno.

Valentin Polanšek

¹ Glej, človek.

Tri jezercna na Svinji planini

Smo že v drugi polovici septembra. Svinja planina je zopet prazna. Še pred par tedni se je po vseh teh ogromnih planjavah pasla živina prav do vrha Svinje planine (2081 m), zdaj ne vidiš več govejega repa nikjer. Samo kaka plaha tička zleti tu in tam kvišku. zažvižga parkrat in se prestavi na oddaljenejšo mesto. Samo ena stvar ti dela družbo in to je veter, ki te spremlja prav na vrh planine. Drugače pa vse naokrog veličasten gorski mir.

Vsedeš se na vrhu Konja (Mala Svinja planina, 1708 m) in se oziraš navzdol. Kakor na dlani vidiš pred seboj cerkev na Golovici (1300 m). Tukaj je pasel dolga leta duše Švicar gospod Minder. Veliko zaslug si je pridobil za Golovico. Pustriška občina ga je zato imenovala za častnega občana. Župnija Golovica šteje 400 duš. Prebivalstvo je tukaj redko naseljeno. Daleč proč od župnijske cerkve vidiš podružnico Golovice: St. Lenart. Od farne cerkve v smeri proti Volšperku. Župnija Golovica sega gor! na Svinji planini blizu do Volšperške planinske hiše.

Pred g. Minderjem je dolga leta sooskrboval Golovico gospod Drdlik, župnik na Krčanjah. To nikakor ni bilo lahko, posebno ne pozimi. Obe župniji sta ločeni po grapi (grabnu). Po tem grabnu teče potok doli skozi Grebinj, mimo Rude in se pri Lipici izliva v Dravo.

Župnija Krčanje se razprostira po gorskem hrbtu od Goloviškega pa do Knežanskega potoka in grabna na drugi strani. Cerkev na Krčanjah se s Konja ne vidi, ker stoji onkraj grebena imenovanega gorskega hrbta. Župnija šteje nad 500 duš, a leži že znatno nižje nego Golovica. Cerkev na Krčanjah stoji 1049 m visoko nad morjem. Župnija spada deloma v občino Djekše (Zg. Krčanje) deloma pa v občino Grebinj (Sp. Krčanje). Pošto ima v Grebinju.

Zapadno od župnije Krčanje se razprostira župnija Kneža. Fara Kneža sega do Javornika (gora) nad Volčjo trato. Kneža je štela pred sto leti 600 duš, danes jih šteje komaj 300. Kmetje na Zg. Kneži so gospodarsko propadli, iz nekdanjih kmetij so nastale pašniške kmetije. Tu imate kmetije: Kovač, Vostrah, Ambrož, Morič, Turinjak, Brdavec, Karlut, Hutman — nekoč so bile to velike kmetije, danes so samo še pašniške kmetije. Kjer so nekoč orali, sejali, želi in kosili, se danes pase živina. Cerkev na Sp. Kneži stoji v višini 1161 m nad morjem. Župnija Kneža spada podobno kakor Krčanje deloma v občino Djekše deloma pa pod Grebinj. Pošto ima Kneža na Djekšah, kajti s Kneže na Djekše je samo eno uro hoda daleč. S Konja se cerkev na Kneži dobro vidi. Ne vidi se pa cerkev na Djekšah, kajti zakriva jo Dješka gora. Zapustimo Konja ali Malo Svinjo pla-

nino, v dveh urah — če hitro hodimo, še prej — smo na vrhu Velike Svinje planine (2081 m). Motiš se, če misliš, da boš od tukaj gledal notri v Labudsko dolino. Ogromna gora sama sebe zakriva. Veličasten pa je razgled na gore in na gorovja v daljavi in mičen je pogled na bližnjo okolico. Svinja planina se vleče naprej dalje proti severu, vsa gola in brez dreves. Na vrhu Svinje planine je štirioglat kamen, postavljen v znak, da je tukaj vrh Svinje planine.

Če hočeš videti obe jezerci pod vrhom Velike Svinje planine, se moraš splaziti pod ograjo ali plotom na drugo stran, napraviš še nekaj korakov in pod teboj, četrta ure daleč, zapaziš obe mični jezerci. Pravzaprav pa ima Svinja planina tri jezercna, če se tudi tretje sme tako imenovati. A tretje se ti pokaže šele, če greš doli v smeri proti obema jezercema na terasi pod vrhom Svinje planine. To tretje jezerce je najbližje, a tudi najmanjše. Je komaj nekaj minut pod vrhom Velike Svinje planine. Je podolgovato, komaj kake 4 metre široko in mogoče trikrat toliko dolgo. Torej bolj mala mlaka kakor pa jezerce.

Obe spodnji jezerci sta ločeni po malem gorskem hrbtu. Prvo je spodnje, drugo leži par metrov višje. Prvo je nekoliko večje, globlje in ima bolj podolgovato obliko. Drugo, malo višje ležeče, je nekoliko manjše, plitvejšo in ima bolj okroglo obliko.

Če si na vrhu Svinje planine, se gotovo spleča stopiš še doli k jezercem, saj ni daleč. V četrta ure si spodaj in potem si v pol ure lahko zopet na vrhu. Med potom pa uživaš vonj špajke in si nabereš planinskega maha pljučnika ali grump. Te planinske grupe so tukaj posebno velike. Potrebne so ti za tvojo hišno lekarno. Kako koristne so za svinje, govejo živino, konje, je „Tednik“ že večkrat omenjal. Tukaj še en recept, kako kuhaš grupe (poleg onega, ki ga je „Tednik“ že prinesel; potem se pa posluži, katerega hočeš):

Zdravilo zoper kašelj. Vzemi 1 litrski lonec ali pisker, deni vanj četrta kg rumenega sladkorja (kandis-sladkor); potem tri jedilne žlice janeža; nato pa vlij pol litra vode; nazadnje pa deni v pisker toliko planinskih grumpov, da je pisker poln. Potem pa tako dolgo počasi kuhaj, da se na polovico povre. Zdravilo je gotovo. Uživaj po eno žlico na dan. To zdravilo izčisti pljuča in ozdravi tudi trdovraten kašelj.

Omne tulit punctum,
qui miscuit utile dulci,
so rekli že stari Rimljani. Mi bi rekli:
Najbolj pravilno živi, kdor meša koristno s prijetnim.

Z ozirom na Svinjo planino pa bi rekli:
Na Svinji planini uživaj razgled,
oskrbi se nato z zdravilom!

Karel Mauser:

Jamnik

(26. nadaljevanje)

Začel je brusiti.
„Ali boš tele redi kar koj razmetala?“ je vprašal mirno.
„Sem mislila. Južino bi ti spet kar sem prinesla. Vem, da v mojo bajto nerad prideš.“
Čutil je, da ga je zbodla.
„To ne moreš reči. Včasih sem prišel.“
Tudi v njegovih besedah je bila ost.
Potlej je pričela razmetavati. Peter se je zapodil po bregu. Mislil je, da bo strl kosišče v rokah.
Ko je razmetala, je zanesla grablje za leščevje in vzela cajno.
„Nikar preveč ne hiti. Že zdaj si ves poten.“
Že je kobalila pod breg.
„Čaj no!“ je zavpil za njo. „Da ne boš kaj kupovala za me. Kar vode mi prinesi. Si slišala?“
Samo s cajno je zamahnila.
Peter je ostal sam. Samo cvrčanje murnov je utripalo kar naprej po bregu. Petrova kosa se je srdito zaganjala v travo.
„Stor sem,“ je siknil skoz zobe.
Potlej je švistnila kosa ob kamen. Skrhana ostrina, ki je ni mogel zravntati z oslo.
Moral je klepati. Hudik!
Odšel je k stolu, kamor je že zjutraj zabil babico.
Klep — klep — klep.
Med cvrčanje murnov je padel jekleni glas, se skotalil po bregu in se ujel Barbaro. Ravno je prišla do bajte. Obrnila se je.
Petru je šlo na vrisk.
Barbara je pa skoraj z vekom stopila v bajto. Lahko bi Peter malo več govoril. Pa ni. Lojz je več govoril. Toda zdaj...
Misel je zbila kakor kačo. Naj bo le Lojz z Rezo.

Da bi le bill Ne bo prida mož. In še pijače se je pričel oprijemati. Kmalu bo tak kakor Grogorjev.

In ko je pristavila za južino, je bila že kar natak-njena. Pa naj Peter kuha trmo, če hoče. Naj jo kar kuha. Če bo ostala sama, pa bo.

Pa je bila misel tako šibka, da se ni mogla ogreti v srcu.

Južino je kar kmalu zanesla v breg. Je videla spred bajte, da se je Peter že potegnil za leščevje. Kaj bo kosil v taki vročini! Saj ni ob pamet.

Petrove oči so bile tihe. Barbara med jedjo ni hotela bosti vanj. Sama je jedla že doma. Zdaj je grizla bilko marijinih laskov.

„Počemu si kupovala mošt?“ je zinil Peter, ko mu je nalila kozarec.

„Ga nisem kupovala. Prosenar mi ga je dal.“

Izpil je. Spet mu je nalila.

„Tega ti spij,“ ji je ponudil.

Ni se branila. Vročje je bilo. Tudi za leščevjem je žgalo. Peter je z očmi begal po redih. Nekaj trave je še ostalo.

„Tisto bi zvečer podrl, če ti je prav. Vročje je zdaj in trava se kar viha.“

„Meni je prav, če le tebi ne bo težko. Tudi sama bi tisto zmogla.“

„Ne boš se pobijala s koso po tej strmini. Še za dedca je dovolj,“ je bil kar nejevoljen.

„No, tako sem mislila.“

Prijetno je bilo za leščevjem. Duh sparjene trave je prepredel ves breg. Murni so vriskali v sonce, ki se je peljalo čez Jamnik.

„Rad kosim,“ je rekel Peter. „Posebno tebi rad kosim.“

„Če bi ti ne prišel, bi sama kosila. K bajtarju nihče rad ne pride v tarbeh.“

Peter je kakor preslišal.

„Pod noč bom prišel spet. Bom hitro podrl, kar je še ostalo.“

In se je vzdignil.

„Ne mudi se ti ne,“ je segla po grabljah.

„Razmeči redi. Lepo se bo sušilo. Dežja pa tudi ne bo. V lepem boš spravila.“

Koso je dal v senco in jo pokril s travo. Potlej je odkobalil pod breg. Barbarine oči so šle za njim. Nerodno je racal. Ni se obrnil.

Pa bi mu Barbara tako rada zamahnila.

Lojza ni bilo doma. V bajti je bilo vroče. Nikamor se ni vedel deti. Saj dela ni manjkalo, od vseh koncev je klicalo, toda zdaj mu za delo ni bilo.

Moral je misliti na Barbaro. Mar bi ostal za tistim leščevjem dotlej, da bi Barbara razmetala tiste redi. Morda bi prišlo do prave besede. Zdaj, ko se kaže, da je Lojz le popustil, se bo morala odpreti. Če bo Lojz res znova začel z Rezo, potlej pri Barbari ostane sam.

Misli so se kar vrstile.

Žalostno je res v bajti. Nobenega reda. Lojz še za seboj ne pospravi. In tole kuhanje! Samota iz jutra v noč. Vstaneš in te nihče ne pozdravi, ležeš in ti nihče ne povšči srečnega počitka.

Na klemansko žalostno življenje. Delaš in garaš, zvečer ležeš in grizeš dan, ki je minil. In si obenem že hud na drugega, ki je na pragu.

Pa še nova misel spet vztrepetava v Petru. Misel, ki je bila nekoč tako zaglavljena v njem kakor duša.

Kako bo z bajto?

Če Lojz prične z Rezo, bo bajta in vsa Rakarjeva zemlja kakor presekana na dvoje. Njegovega je pol in Lojzevega je pol. No, če se Lojz oženi in če bi se še on, oba v bajti ne bi mogla biti. Barbara ob Lojzu ne more živeti.

Misel se sama spelje do konca. Toda tega konca Peter noče. Prodajal Prodati tole Rakarjevo zemljo in dati ključke od bajte v roke drugemu, tega Peter ne more. Lojz bo to prisilil. Njemu je malo mar. Se je poznalo letos. Na preteto malo je delal doma. Po tarbeh se je podil in doma bi vse stalo v ledino, ko bi Peter ne obgaral tarbehov in domače revščine. Reči ni hotel ničesar.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska pobožnost je ob nedeljah in praznikih ob pol 8. uri zvečer.

Povest „Jamnik“ v knjigi

Te dni je izšla povest „Jamnik“, ki se izhaja v „Našem tedniku“, v posebni knjigi. Vsi oni, ki so knjigo pravočasno naročili, bodo dobili knjigo po povzetju tekom prihodnjega tedna in bodo plačali za knjigo s poštino vred 7 šilingov.

Za nove naročnike stane knjiga brez poštne 8 šilingov, s poštino pa 10 šilingov.

Naročila sprejema uprava „Našega tednika“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

POZOR, SREČA SE VAM PONUJA!

Avstrijska razredna loterija je najpriljubljenejši srečolov. Saj ima pa tudi 36.100 dobitkov in še glavni dobitok za 1 milijon šilingov. Ako vsak dan vplačate samo 70 grošev, kupite s tem 1/8 srečke. — Zelja po sreči, po premoženju in po blagostanju je gotovo že tako stara kakor je staro človeštvo samo. Ker pa prinaša srečo, premoženje in s tem blagostanje avstrijska državna razredna loterija, je kupovanje srečk te loterije tudi tako zelo priljubljeno. Saj igralni načrt te loterije omogoča zelo veliko verjetnost, da zadene skoraj vsak imetnik srečke. Zelo nizka cena srečke pa omogoča, da je mogoče z dnevnim prihrankom 70 grošev kupiti že 1/8 srečke. Ta nizka cena dnevnih 70 grošev omogoča, da lahko poizkuša srečo ne samo eden, ampak vsi člani družine, ki tako tekmujejo za glavnim dobitkom: 1 milijon šilingov. Pri tem je riziko skoraj neznamenatno, verjetnost dobitka pa velika.

Današnji nakladi „Našega tednika“ je vsaki številki priložena naročilnica bančnega zavoda Schelhammer & Schattera. Ne pozabite na to naročilnico, še danes jo izpolnite in odpošljite. Ne bo Vam žal. Zelim Vam mnogo sreče.

VABILO

Prisrčno vabimo na kulturno farno prireditve v nedeljo, dne 5. oktobra ob 8. uri zvečer k Šercerju v Šmihelu pri Pliberku.

Na sporedu je 1. petje moškega in mešanega zbora; 2. predvajanje filma: blagoslavljanje katarinskega zvona, skioptične slike: Euharistični kongres v Barceloni, nova maša v Št. Jakobu in še druge slike. 3. Govor.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Farani šentrupertske fare se čutimo dolžne, da se v našem listu vsaj s skromnimi vrsticami spomnimo našega preč. g. župnika dr. Franca Zeichen-a ob njegovi 60-letnici rojstva, ki jo bo obhajal prav na svoj god, v soboto, dne 4. oktobra t. l.

Blagi gospod župnik nam je že več let dober dušni pastir. Na zunaj poteka njegovo življenje v veliki mirnosti in skromnosti. A mi, njegovi farani, vemo, da se za to mirnostjo in skromnostjo skriva življenje svetega moža, ki v svoji goreči vsakdanji molitvi gotovo ponavlja: „Gospod, daj mi dušo; drugo vzemi!“ Kakor goreča sveča je njegovo življenje, ki sebe použiva, izgoreva

Pri nas na Koroškem

Za vse se Vam, naš blagi dušni pastir, prisrčno zahvaljujemo in Vam obljublamo, da Vam bomo ostali farani Vaše zveste ovčice. Dobri Bog Vas ohrani še mnogo let duhovno in telesno čilega ter naj Vas spremlja pri težkem, a vzvišenem poklicu s svojim blagoslovom in s svojo pomočjo. Nekoč pa Vam bodi On dober plačnik!

ŽITARA VES

V nedeljo, dne 5. oktobra, bo blagoslovitev obnovljene cerkve. Dela obnovitve je izvršil obnovitelj in pozlatitelj Adolf Campidell z Bistrice pri Beljaku.

Delo obnovitve pa še ni popolnoma končano. Obnovljena sta že dva kipa, obnovitev glavnega oltarja pa bo končana v prihodnjih mesecih. — Stroški obnove bodo znašali okrog 8.000 šilingov.

ŠMHEL PRI PLIBERKU

Letos smo romali na razne kraje, četudi ni bilo drugega skupnega romanja kakor na Dunaj. V Železno Kaplo k Mariji v Trnju, tja nas pač največ poroma, najbližje je. Tako radi gremo k Mariji v Trnju, ker ona razume težave in trnje našega življenja. Tudi na Sveto mesto in še v Nončo ves nas zapelje večkrat romarska pot.

Na Višarje smo se pridružili pliberški skupini. Vseh skupaj nas je bilo 41, lep avto smo dobili pri Dossi-Obersteiner-ju. Romanje so vodili g. župnik Picej iz Šmihela. Med potjo smo obiskali tudi Marijo na Otoku, kjer smo bili pri sveti maši. Na Višarjah je deževalo gor grede in nazaj. Gore in doline pa je pokrivala temna megla, da nismo imeli tistega lepega razgleda kot se drugače nudi višarskemu romarju. V cerkvi smo prav lepo obhajali naše romanje, na predvečer so nas pozdravili žabniški g. župnik, ki so imeli pete litanije Matere božje in procesijo okoli Vrha. Drugi dan smo imeli tri svete maše in dve pridigi, vmes pa smo molili rožne vence, celo Marija se nam je približala, zapustila je svoj prestol in nam je bila dana v poljub. Obilo milosti nam je naklonila, ko smo tako težavno romanje vzeli nase v dežju.

Na Dunaj nas je šlo na katoliški shod 37 oseb. Najbolj so se izkazali Večani, teh je bilo največ. Druge vasi so imele svoje zastopnike. Prav veseli in navdušeni smo se vrnili. Videli smo, koliko idealne mladine je po naših deželah, ki živi po veri, ki priznava Kristusa pred vsem svetom, ki se ne boji doprinesiti žrtev za našega Kralja, žrtvuje čas in denar, samo da Kristusa pripozna.

Občudovali smo pa tudi strnjene vrste mladinskih organizacij. Zahrepeneli smo: tudi mi moramo priti do tega, da bomo mogli kakor verniki iz Gradišanske ali iz Štajerske v takih kolonah nastopiti pri prihodnjem shodu, kot oni letos na Dunaju.

Mislili smo tudi na skupno romanje v Maria Zell. Ker pa do tega ni prišlo, so se kar posamezni verniki podali na to dolgo pot.

Tako živi v ljudeh še vedno tista sveta želja po romanju na svete kraje. Ta stara in dobra navada naj se ohrani.

ZIHPOLJE

V četrtek, dne 18. septembra, se je zgodila velika nesreča. Gospa Barbara Ogris iz Vrste vesi je peljala z vozom zvečer prešat. Z njo sta bila tudi dva fanta in sicer 13-letni Alfred Reichenhauser in pa 9-letni Karel Schönetin. Fanta sta peljala voz spredaj, ga. Ogris pa je bila zadaj, ko so bili blizu Humberga. Takrat pridrvi za njimi z motornim kolesom neki Wieser iz Borovelj in se zaleti v zgoraj imenovane, četudi so ti vozili popolnoma na kraju ceste.

Gospa Ogris ima na glavi veliko rano, rane pa ima tudi na rokah in na nogah, v križu ima eno kost nalomljeno. To vse ji povzroča strašne bolečine. Karel ima zlomljeno levo nogo v stopalu in tudi desno nogo ima deloma poškodovano. Manjše poškodbe pa ima Alfred. Rešilni avto, ki je bil hitro na mestu, je prepeljal vse tri v deželno bolnico v Celovcu.

Dan celodnevnega češčenja in naše združene cerkveno žegnanje smo prav dobro opravili. Obakrat je bila udeležba zelo lepa.

GLINJE

Pokopali smo Katarino Just iz Medborovnice. Dolgo je bolehal na težki srčni bolezni. V Glinjah je potrkala smrt pri Dremnu in je rešila 75 let starega Boštjana Sablačana težke bolezni. Bil je največji posestnik na vasi in gostilničar. Rod Sablačanov je pomenljivo povezan z glinjskim narodnim življenjem.

Lorenc, stric rajnega, je postavil Cingelcov dom na Trati s prostorno dvorano in odrom ter prostori za posojilnico. Stare korenine iz Glinj vedo povedati, kako je domača beseda, domača pesem in domača zabava privabila vedno od blizu in daleč hvaležne goste. Dvorano so lani lepo obnovili, pa kaj, ko je tako redko v njej domača zabava, pa še ta premalo obiskana.

79 let stara Katarina Herzele, pd. Zorna v Glinjah, je šla po dolgi bolezni k Bogu. Odlikovala jo je globoka vernost. Bila je zvesta naročnica in bralka našega domačega

Gornja vas pri Žvabeku

Sredi naše vasi se dviga hrib, poraščen z gozdnimi drevesi. Na hribčku stoji mala in starodavna cerkva sv. Jurija. Le zvonik presega drevesa in veselo pozdravlja pisano polje pod seboj in ljudi, ki hodijo ali delajo po njem.

Stari ljudje vedo povedati, da je bila ta cerkva nekdanje središče žvabeške fare. V potrdilo tej vesti bi mogli pripomniti, da so naši predniki radi ali neradi zaradi burnih in nevarnih časov zidali cerkve na hribe, jih obdali z močnim zidovjem, da so se ob nevarnih časih vojne zatekli v ta zavetišča in branili pred sovražniki. Imamo več takih zgledov tudi po južni Koroški: Sv. Jakob v Rožu, Strmec, Sv. Katarina, Holmec itd.

Verjetno je bil kdaj Sv. Jurij pri Žvabeku tudi varno zavetje ljudem v stiski. V potrdilo izjav naših starih mož služi celo dej-

Tako poceni . . .
 damsko spodnje perilo
 nerazgrgljivo s čipkami . . . 32.—
 damske nogavice iz umetne svile
 štrapačne I. vrste 13-90
 samo pri
Grüner
 CELOVEC-KLAGENFURT - BURGASSE

ga berila. Njen brat je bil dolgo let zelo priljubljen in zmožen učitelj v Glinjah.

Rajnim večni mir, zaostalim pa naše sožalje.

Popravljen cerkev na 1600 m visoki Macni gori smo 21. sept. blagoslovili. Kljub mrazu in snegu, ki je Macno goro že pokrival, se je zbralo 240 ljudi. Največ je bilo Selanov, ki se ne ustrašijo vremena in strmih potov. Dekan Košir je po lepem nagovoru blagoslovil križ pred cerkvijo in nato cerkev. P. Anton Cvetko pa je mojstrsko obdelaval vernike z bogato besedo, da bi postala tudi srca mladine in odraslih po veri in milosti blagoslovljena.

Zdaj bo na Macni gori pokoj do sv. Janeza Krstnika. Tedaj je prvič sv. maša na Macni, kateri sledijo še sv. maše na god sv. Ane, sv. Roka in žalostne Matere božje. Vsem dobrotnikom Macne gore naj Bog bogato povrne. Marija jim bo vračala ljubezen do njenega doma na visokem Macnu.

ključarja je sv. Jurij že pred tremi leti dobil nov zvon. Lepa slovesnost je bil tedaj in veliko je bilo veselje. Toda dva pojeta lepše kot eden. Zato naj sv. Jurij dobi še en glas, da bo tudi petje tem lepše. Zbiralo in nabralo se je še za en, manjši zvon, sv. Juriju ne v malo, ampak veliko veselje. In 7. septembra je bil zvon blagoslovljen in posvečen.

Na Malo gospojnico popoldne se je zbrala pred farno cerkvijo velika množica vernikov. Razvil se je veličasten sprevod. Na čelu sprevoda je zavihrala lepa zastava sv. Jurija. Za njo je stopalo častno število mož in fantov. Lepo ovenčan voz s parom vrancev je privozil in vzel okinčan zvon, ki so ga obdale belo oblečene deklice — tetke. Za zvonom je šlo veliko število otrok, deklet in žena.

Med petjem in molitvijo se je začel spre-

stvo, da so pred par leti izkopali pred cerkvijo sv. Jurija nekaj človeških kosti, kar bi pričalo, da je bilo okoli cerkvice tudi pokopališče in na ta način nekako središče fare. Na podlagi teh vesti dobimo do sv. Jurija tem večje spoštovanje in zaupanje.

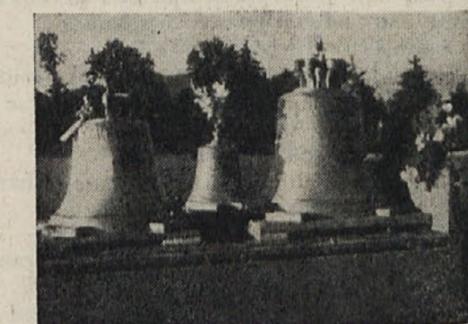
Cerkva je bila potrebna poprave znotraj in zunaj. Sv. Jurij si je sam poiskal zvestega častilca in varuha v osebi mladega ključarja. Njegova glavna misel je bila, kako potrebno je cerkvico popraviti. Svoje duševne in telesne moči je daroval v ta namen. Ni mu dalo miru, ni se bal ne truda ne žrtev, da svojemu varovancu, sv. Juriju, pripravi prijetno bivališče.

In glej, ne trud ne žrtev nista bila zaman. Ako danes prideš na hrib Sv. Jurija, veselo pozdraviš cerkvico, lično in povečini popravljeno. Tem bolj iskreno jo pozdraviš, ko stopiš v njo. Z zaupanjem počastiš sv. Jurija, na velikem oltarju, kot pomočnika v skušnjavah hudega duha, pozdraviš tovariša sv. Jurija: sv. Simona, kot močnega priprošnjika za potreben dež in sv. Juda Tadeja, kot varovalca prave Kristusove vere.

Mali šmaren, 8. september, je prinesel sv. Juriju ne malo, ampak veliko veselje. Po neumorni zaslugi svojega cerkvenega

vod pomikati proti podružnici sv. Jurija-Res krasen in za vse udeležence nepozaben prizor. Iskreno nas je pozdravil sv. Jurij in njegovi tovariši, ko smo dospeli na hrib.

Pevski zbor je s svojo pesmijo prvi pozdravil malega pevca. Deklice-tetke so v svojih pesmičah počastile slavljence tega dne in župnik je izrekel zahvalo vsem, posebno družini Šolarjevi, Jamrovi in Abnerjevi.

Stopili smo v cerkev in polni veselja zapeli: Hvala večnemu Bogu! In glej, že se je oglasil sv. Jurij dvoglasno in z nami pel iz stolpa lin — „Hvala večnemu Bogu!“ „To je dan, ki ga je pripravil Gospod, radujmo in veselimo se v njem.“

ELEKTRO, BENCIN- IN DIZEL-MOTORJE
 v vseh velikostih, dobite najceneje pri domačem podjetju
Johan Lomšek
 Zaloga gospodarskih strojev, koles in šivalnih strojev. Zagorje — Št. Lipš, p. Eberndorf (Dobrla vas), Koroško. Ugodni plačilni pogoji. Rabljeni motorji po najnižji ceni.

zato, da drugim sveti. Da, sveti nam in kaže v veliki zmedi in temi današnjih časov edino pravo pot, ki vodi h Kristusu. Vsak njegov dan je izpolnjen le z delom, zlasti pa še z molitvijo in žrtvami za faro. S svojo trdnostjo, živo vero in neomajnim otroškim zaupanjem v Boga, kar med nami vedno izžareva, nam je svetel zgled. Po pravici ga lahko imenujemo apostola molitve. Slutimo, da so našim očem skrite mnoge njegove nočne ure, prečute v molitvi. Kot ud Cerkev globoko čuti, ko občestvo Cerkve krvavi iz tolikih ran. Zato nas farane vedno opominja k molitvi in pokori. Dobro se zaveda, da edino s ponižno in zaupno molitvijo moremo izprositi od Boga tistih milosti, ki bodo nam in vsemu človeštvu prinesle lepšo bodočnost.

Iz šmihelske fave

RINKOLE

Franc Domej, pd. Zgončov v Rinkolah, je v prvi svetovni vojni kot sedemnajstletni fant šel k vojaku. Na južni fronti v Tirolskih gorah se je presilil, bolehal je vsa leta, iskal pomoči pri zdravnikih in si samo s svojo močno naravo, s svojim zmernim življenjem daljšal življenje. Že leta sem je čutil, da gre z njim proti kraju, a imel je trdno voljo do življenja. Zadnje tedne je večkrat bruhal kri, katere niso mogli ustavititi niti v bolnici. V petek, 19. 9., so ga pripeljali iz bolnice v rojstno hišo k Zgonču. V soboto nato pa je mirno zaspal v Gospodu, katerega je še zjutraj prej sprejel v svoje srce. V ponedeljek, 22. 9., smo ga v obilnem številu sorodnikov, znancev in vaščanov spremljali k zadnjemu počitku. Milo mu je pel pri tem sprevodu katarinski zvon v slovo. Domači gospod župnik so se pri odprtem grobu poslovlili od blagopokojnega. Pevci so mu zapeli poslovilne žalostinke. Ob strani svojega brata, Jurija Domeja, pd. Zgonca, je našel svoj zadnji počitek. Tako lahko rečemo: „Zelja ena se mi je spoznala, truplo v domači zemlji zdaj počiva.“ Rajni naj počiva v miru! Sorodnikom rajnega naše iskreno sožalje.

„Proštnija je pozidana! Upamo, da bodo tudi „prošt“ kmalu prišli pogledat novo stavbo.“ Tako je hudomušnež imenoval lepo poslopje, katero je pozidal Kajžer, da bo imel moderno garažo za traktor, nove kleti, nekaj stanovanjskih sob. Lice vasi pridobiva na lepoti, ko so podrli staro huto.

Ko prideš v vas, takoj zapaziš na levi strani lepo novo kmečko hišo. Hribernikovi so svojo staro hišo podrli in pozidali lepo, čisto novo hišo. Hiša je zelo prostorna. Na tujca naredi zelo lep vtis. Tudi romali smo. Na Višarje se je podala naša pevka Metka, samo slabo vreme je imela. Na Dunaj jih je šlo iz naše vasi kar pet. To je precej za Rinkole, ko imamo bolj malo ljudi in veliko dela sedaj poleti. Slovenci nismo imeli svoje gručice pri bakladi, smo pa kar s Solnogračani korakali. Lepo je bilo, vsi navdušeni smo od teh lepih slovesnosti. Škoda, da jih še več ni bilo iz naših krajev.

STRPNA VES

V nedeljo, dne 21. septembra, smo spremljali k zadnjem počitku Kosmovo Ano. Dolga leta je že bolehal. Srčna vodenica je naredila boleznin konec. Pogrebna slovesnost se je vršila med božjimi službami in tako je bilo veliko ljudi pri pogrebu. Pevci so jo spremljali s petjem „Usmili se me“, tretji red z zastavo.

Obilo sorodnikov, znancev, vaščanov in faranov je dalo rajni Nani zadnjo čast. Gospod župnik so vzeli slovo od rajne: „Bela krsta pomeni devištvo, v katerem je rajna živela. To devištvo pa pri Nani ni bilo neplodonosno in zagrenjeno, kakor se velikokrat zgodi, ampak Bog ji je naložil poleg devištva tudi duhovno materinstvo. Saj so Kosmovi otroci izgubili v zgodnji mladosti mater in tako je bila teta Nana mati in vzgojiteljica otrok ter gospodinja hiši in bratu, Kosmovemu očetu. Kot tretjerednica se je s trpljenjem pripravljala na zadnjo pot. Pevci so zapeli blagopokojni v slovo: „Jaz sem življenje in vstajenje“ ter „Oj težka pot, oj tužna pot“. Rajna Nana naj počiva v miru! Kosmovim naše iskreno sožalje.

BLATO

Tokrat bo pa kronist že prav poročal, da so dobili pri Kerbicu res deklico. Ko je poročal o Rakebevem rojstvu, je naznanil javnosti fanta, bila pa je deklica. Botra sta ji bila Valentin in Helena Kužnik, pd. Zadnjak v Replah. Mala Marica naj raste v modrosti in starosti pri Bogu in pri ljudeh.

KOT

Pri Pavliču sta imela Aleš in Lenčka vesel družinski praznik. Veselje je prinesla prvorojenka. Pri krstu so ji dali ime Marija. Za botra sta bila Jožefina in Franc Neubersch, pd. Najbržova iz Podkrajja.

RUTE

Mali Katicici je bilo pri Biclnu zelo dolgočas, rada bi se igrala že s čecho. Pa se ji ne bo treba, majhni Vinko bo rabil pestunjo. H krstu sta prinesla botra Jožef Pečnik in Katarina Jagovc iz Apač.

DOLINČIČE

Mi se samo takrat oglasimo, kadar imamo veselje ali žalost. Tokrat smo bili zopet

veseli. H Krlepu so prinesli deklico. Mali Mariji sta bila za botra Ana Vrh in Avgust Leitgeb.

LETINA

Anton Malej in Katarini roj. Kröp se je rodila deklica. Pri krstu so ji dali ime Marija. Za botra sta bila Janez in Terezija Šumnik, pd. Kosa iz Kazaz.

Žal otroku ni bilo usojeno življenje. Zadnji teden je otrok v bolnici v Celovcu nenadoma umrl. Staršem naše sožalje, posebno še, ko jim je že drugi otrok umrl.

SMIHEL

Mali Ivanček in maša Lenčka pri Klokarku sta dobila sestrico. Oče Ivan in mati Lenčka sta kar ponosna na svojega tretjega otroka. Pri krstu so ji dali ime Marija. Že šesta Marija je, če ste prav zasledovali v „Tedniku“. Prav, da se ljudje zopet vrnejo k pristnim svetniškim imenom, da so opustili tista poganska imena, kot Heidemarie, Anemarie, Inge itd. itd. Marijin praznik je v bližini, zato tudi Marijino ime pri krstu. Za botra sta bila Albin Tomič, mizar v Pliberku in Rudolf Marija, prodajalka pri Hincu. Mala Marica naj živi in raste v modrosti in starosti pri Bogu in ljudeh.

BISTRICA

Naš učitelj Jožef Nimis se je v soboto, dne 20. 9., hudo ponesrečil s svojim motornim kolesom. Peljal se je iz Pliberka, zavozil v Derbeši vasi na pešpot, zapeljal s kolesom v drevo in se hudo ranil. Šele po daljšem času je prišel zopet do zavesti. Učitelju želimo, da bi kmalu okreval in ozdravel.

Dne 14. septembra so krstili v župnijski cerkvi Elfriedo Kues. Za botra sta bila Rudolf in Amalija Miklin iz Breške vasi. Naj bi bil otrok v veselje in srečo staršem, Francu in Rozaliji Kues, rojeni Ažman.

„Stvarnost in svoboda“

V Trstu je izšel te dni zbornik „Stvarnost in svoboda“ (1. številka). Zbornik, ki obsega 80 strani, so uredili Vinko Beličič, Franc Jeza in Borut Žerjav.

Vsebina zbornika je zelo pestra in navajamo nekatere članke: Boleč spomin (J. Peterlin), Sodobna slovenska problematika (Fr. Jeza), Rast novih sil (A. Legiša), Glas iz Slovenije, Eksistencializem (M. P.), Občutena umetnina (L. Spacal), Kuna (V. Hajdnik, odlomek iz romana). V leposlovnem delu je tudi več pesmi, med temi zlasti za koroske Slovence zanimiva Kneža (V. Beličič). — Sledijo kritični opisi gledališča (Trsta in Ljubljane) in književnosti ter končno še Razgledi. — Zbornik krasi 7 slik. Zbornik se naroča v Trstu, ul. Lazaretto Vecchio 19/IV, posamezne zvezke pa je mogoče dobiti tudi v upravi „Našega tednika“. Posamezna številka (80 strani) stane 15 šilingov.

ALOJZIJ HUTTER:

Moje šolanje in življenje

(Nadaljevanje)

V mojem spričevalu je stalo za vedenje „vzledno“, drugič „hvalevredno“; za pridnost pa „vztrajno“. Čudim se presojanju profesorjev o zunanji obliki moje pisave. V spričevalu za 1. razred (15. 7. 1882) je stalo: prav priporočljivo, za 2. razred: prav prikupna, drugič pa: prav čedna. Za 3. razred je bil red: snažna in za 4. razred: dopadljiva. Dejansko pa sem pisal takrat preje grdo kot pa lepo, nekaj časa celo zelo grdo. V bogoslovju mi je tovariš Vintar rekel: „Človeka je sram tvoje „ležeče“ pisave.“ (Pri tem bi vprašal fiziologe in psihologe: Ali pišemo vedno enako in zakaj ne? Toda to razmišljanje ne spada sem.) — Župnik Šumah n. pr. je pisal zelo lepo in vedno enako skrbno čedno. Moral pa je imeti zelo dobro in fino pero, dobre oči in spretno roko. Podobno je pisal tudi lepo župnik Uranšek. Občudoval sem vseskozi enakomerno in čedno pisavo svojega strica celo v dolgih spisih. Živečih gospodov s prikupno pisavo nočem — in ne smem omenjati. Slómskova pisava se po lepoti ne odlikuje in vendar je bilo lepo, kar je napisal. — Omeniam naj še, da so tedaj nekateri gospodje pisali le z gosjimi peresi, ki so jih sami obrezovali.

Kotiček kranjskega Janeza

Povedal sem že zadnjič, da se je prestol Franca Jožefa majal, ko je naš Ferdo stopil na ta svet. Mati je prav na vse sitnosti pozabila, tako je bila vesela krepkega fanta. In kako je raste, kakor konoplja ob gnojšču. Ko je fante prve zobke dobival, se ni drl kakor delajo otroci na splošno. Ne, naš Ferdonandek se je zob veselil, si je mislil, bom vsaj z zobmi zaškrta, kadar me bo kakšna jeza trla, prej pa si res ni mogel kaj pomagati.

Dve leti je imel, ko začne fant nekaj bolehati. Kamilični čaj, kuhan janež, olupljeni zrnji česna v venec nabrani na fantovem vratu, vse skupaj ni pomagalo. Z brinjevim oljem mu je mamica nadržila trebušček, nič, prav nič boljše.

Škoda bi bilo takega fanta položiti v zemljo, pa za kaj drugega ne bi bil, če bi revček umrl.

Mati, reva vsa obupana, že ni vedela več, kakšno jed bi otročetu pripravila.

„Daj fantu žgancev in kislega zelja,“ je menil oče.

Nasvet, ki je bil skoraj ukaz, je mati izvršila.

Mladi Ferdonandek je iz svoje male skledice še tisti večer nosil v usta in še povsod drugod žgance s kislim zeljem. Prav s slastjo je jedel — mati pa v skrbeh, kaj če mu bo škodovalo. Pa mu ni! Fant se je nasitil z zeljem večer za večerom, postal v nekaj tednih živahnejši in nekdanji nasmeh se je vrnil na ustnice. Ferdonandek je spet cvillil in vriskal od veselja, vriskal vselej, kadar je njegov nosek zavohal, da bo zopet prišlo na mizo zelje.

Smrkava otročja leta so minevala. Ferdonandek je postal Ferdo z dnem, ko je znan, da mu pod nosom poganja prvi mah, a njegova najljubša jed je ostala, kisló zelje z žganci. Pogostoma je rad stopil gor za kozolec v zelnik in se tam nasmihal zeljnatinim glavam, če so se lepo debelile. Ko so v jeseni zelje ribali, je bil on tisti, ki je v kleti, v kadi po zelju tancal in se zadovoljno smejal, ko je prišel iz kadi z lepo umitimi nogami.

Se in še bi se Ferdo smejal doli na lepem Dolenjskem — kislemu zelju bi se smejal in sladkim dekletom, pa je mir izbruhnil — on pa se je znašel na Vetrinjskem polju...

Na Vetrinjskem polju so našega Ferdota tiščale k tlom, kakor kranjskega Janeza in tisoče drugih, vse reve, ki si jih človek niti misliti ne more.

Kakor zehajočemu volu so se mu na smeh razširila lica, ko je po neštetihih dežnih kopelih in očiščeneja črevesja mesec pozneje vstopil v nekdanje konjske hleve tam ob mestecu Špitalu ob Dravi. Ker je naš Ferdo bil in je še danes iznajdljiv, je kmalu nekaj iztaknil par desk, ob jaslih si je pred nočjo pripravil — za takrat — udobno ležišče — kranjski Janez pa se je „knajpal“ na cementnih tleh. Streho smo imeli, „čas in hvala Bogu“, smo rekli, kruljenje želodca pa se ni dalo kar tako odpraviti. Hrane smo dobivali le toliko, da se nam je še bolj večal apetit. Pomagaj si sam, kakor si sam veš in znaš, je veljalo pravilo. Mladi smo po malem v precejšnji večini odšli po kmetih, s trebuchom za kruhom. Ferdo pa, četudi še ni bil star, je ostal v taborišču in v lepih sončnih dneh iz praga šestnajste barake občudoval hrib Golnik.

Tekom enega leta so nekdanje konjske hleve lepo predelali, količino kalorij za posameznika so povečali, v barake je pritekalo tudi že precej živil z dežele in takrat je glava našega Ferdota delovala. Odprl je v taborišču neke vrste konsum, lahko bi ga imenovali „nabavna in prodajna zadruga“. Greh bi imel, če bi kvasil, da se je našemu Ferdonandu šlo za dobiček, ob drobtincah pa se je le opomogel in ko sem prišel s kmetov k njemu na obisk, je bil lepo rejen in smejal se je vsakemu, smejal kakor mlado žrebče.

Koliko bi se dalo k gornjemu povedati, pa ga ne bom poveličeval, prevzel bi se, prevzetnega človeka pa še Bog nima rad. Je že tako, lepo ga moram gladiti sedaj, vsaj dotlej, dokler ne pridem nazaj od njegove pogostitve.

Dobričina je, toliko rečem. Povsod za mir, nikjer in nikdar za prepir, vedno pa za spravo. Se rad šali, a ne zbada in veliko si da opraviti s potrežbo, kakor tista svetopisemska Marta.

Kar se tiče postrežljivosti, bom moral sam preizkusiti in potem bom pravil. Me skomina po jedcah in pijačah, v nekaj dneh jo bom kar mahnil k njemu. Če bo res miza obložena z dobrotami, ne bom kar nič prizanašal. Takole na soboto bom šel, v nedeljo pa bova z želodčkom lepo počivala.

Vem, da mi vsi čitatelji želite „Bog žegnaj, jaz vam pa rečem „boglonaj“, in za danes končam.

Kranjski Janez

ZOPETNA OTVORITEV

Brateem „Našega tednika“ sporočam, da sem

s 25. septembrom 1952 spet odprla

svojo prejšnjo trgovino v Celovcu, Renngasse 1, ki je bila poškodovana vsled vojnihi dogodkov.

Vodstvo te trgovine je prevzela v celovškem poslovnem svetu dobro poznana gospa **Milka Essl**, ki bo poizkušala vedno zadovoljiti vse cenjene odjemalce s kvalitetnim blagom in vedno po nizkih cenah.

Maria Morre

Blago za obleke, perilo, drobno blago, galantarija
Celovec-Klagenfurt, Theaterplatz Nr. 1.

Dodatek

(Iz šolanja mojega brata)

Ker smatram to svoje popisovanje za kosček naše zgodovine in ker mi g. urednik ni naročil, da moram na kratko končati in hiteti h koncu (prej narobe), naj napišem še nekaj o svojem bratu Janezu (roj. 4. 5. 1852 v Globasnici, posvečen 20. 7. 1875 profesor na realki v Celovcu od leta 1882, umrl v št. Jakobu v Rožu 22. 5. 1932). Ohranilo se je samo spričevalo za 1. semester 2. razreda (na gimnaziji v št. Pavlu). Spričevalo ima datum 28. februarja 1866. Brat je bil takrat med 15 študenti, ki so izdelali razred, osmi. V vedenju je imel red: predpisom popolnoma primerno. V pridnosti: vztrajna — ne vselej vztrajna. V predmetih: za verouk, latinščino in nemščino: zadovoljivo, za slovensko: komaj zadostno, za geografijo, zgodovino in matematiko pa zadostno. Za naravoslovje in kaligrafijo: zadovoljivo, za risanje: prav zadovoljivo, za zunanjo obliko pismenih nalog: zelo skrbno in redno (čedno). Zamude ni imel nobene. Če bi se kdo čudil slabemu spričevalu, naj pomisli, da ta učenec takrat še ni bil profesor in se mu v šoli tudi ni godilo lažje kakor meni v začetku; gotovo mu je pozneje šlo boljše. Nemara pa je imel tudi bolj stroge profesorje.

Radi večje popolnosti naj napišem še imena profesorjev, in sicer najprej imena bratovih, nato pa še imena svojih profesorjev.

Profesorji Janeza Hutter-ja v št. Pavlu v letih 1864 — 1868

1. Othmar Gachovetz, Moravan iz Iglave (umrl 27. 2. 1880, star 56 let), je učil geografijo in zgodovino (v 1. in 2. razredu) ter verouk (v štirih razredih). Imel je tudi ekshorte (pridige) in sicer najpreje v Celovcu, od leta 1868 naprej pa tudi v št. Pavlu in to latinsko in nemško. Bil je tudi ravnatelj.

2. Herman Vedenig (rojen v Tržiču na Gorenjskem, umrl 26. 2. 1887, star 80 let). Učil je že leta 1859 nemščino in latinščino in lepopisje.

3. Richard Koderman (rojen v Ljubljani, umrl 22. 10. 1870, star 52 let). Učil je latinščino in nemščino (v 3. in 4. razredu) ter naravoslovje v 1., 2. in 3. razredu.

4. Ambrož Pauler (rojen v Sleziji v Kamnici, umrl 28. 4. 1891, star 67 let kot superior v Celovcu). Učil je najprej v Celovcu matematiko (v 1. in 2. razr.) grščino (v 3. razr.) in fiziko (v 3. in 4. razr.), pozneje pa v št. Pavlu (že leta 1863) matematiko v vseh razredih in fiziko (v 3. in 4. razr.).

5. Lor. Bonif. Pappenberger (rojen na Bavarskem 13. 3. 1833, posvečen 29. 9. 1860, 1. 1863 je še na univerzi na Dunaju, kje in kdaj je umrl, ni znano).

6. Ignaz Denk, učitelj v št. Pavlu. V mojem času je bil tam poleg tega še mlajši učitelj Tangl.

(Nadaljevanje)

Za našo mladino

Domovina — vir naše življenjske sile

Kaj si dandanes mladina še predstavlja pod besedo „domovina“. Skoraj nič jim ta beseda nima povedati. Velik del naše mladine je nekako izkoreninjen, življenje mladine nima prave vsebine. Ta mladina ni več sposobna one vrednote spoznavati in si jih za življenje usvojiti, katere jim nudi domovina kot dediščina pradedov. Tuja jim je misel domovini dnevno služiti z molitvijo in z žrtvami, z delom in z udeležbo pri dogodkih javnega življenja. Ljubezen do domovine ne obstoja samo v tem, da negujemo stare navade in pojemo narodne pesmi. Bistvo ljubezni do domovine je v izpolnjevanju onih zahtev, ki jih stavi domovina — v družini, občini ali deželi — vsak dan na nas.

Otresimo se torej vseh površnih predstav; na njih mesto pa postavimo geslo: ceniti hočemo in uporabiti, kar nam domovina na dragocenosti iz preteklosti nudi — pokrajina, prosveta, verska dediščina.

Človek ne pride na ta svet kakor meteor, ki prispe iz vsemirja in pade kamorkoli na zemljo. Bog postavi vsakega človeka v natančno določen krog; ta je družina, pokrajina, narod. V teh skupnostih in na tem mestu je človeku odločil Bog, da po prosti volji izpolnjuje svoje dolžnosti. Človek je torej nešteto krat povezan z materialnimi, gospodarskimi in duhovnimi vrednotami ter je tako postavljen v obstoječi red.

Kdor domovine v svoji mladosti ni doživel ali pa jo je pozneje zgubil, ta je v nevarnosti v vsej svoji bitnosti, posebej pa je v nevarnosti njegova vera.

Domovina je torej neprecenljiva vrednota in ustvarjajoča sila v človekovem življenju. Iz nadnaravnih vidikov pa je domovina božji dar, katerega moramo hvaležno

sprejeti in gojiti. Od Boga nam je določena dolžnost, da izraz domovine oblikujemo v vsakem oziru, tudi v političnem in socialnem življenju. V družini, tej najmanjši, toda najvažnejši celici družabnega življenja, najdemo prve temelje in početke domovinskega čustvovanja.

Mladina ima veliko nalogo, da soustvarja, da pomaga, da bodo družine za njo, za starše, za brate in sestre res ostale domačija. To velja tako v materialnem pogledu, to je v gospodarskem obstoju družine, pa tudi verski usmerjenosti družine.

Starejši se bomo v tej zvezi spraševali, kako bi se mogli za to nalogo pravilno pripraviti? Bistvo te naloge pa je ustvariti in posredovati v lastni družini svojim otrokom vse dobrine domovine.

Slovenska mladina! Potrudimo se, da nam bodo postale naše družine, naše vasi in doline res neizčrpen vir našega narodnostnega in verskega življenja, v smislu kakor ga je izrazil Jos. Stritar v svoji pesmi:

„Lepo je, da se govori
navdušeno za dom in poje;
še lepše pa se meni zdi,
če zanj gre vsak na delo svoje.“

Slovensko prosvetno društvo „EDINOST“

ŠTEBEN V PODJUNI

V A B I M O

vse od blizu in daleč v nedeljo, dne 5. oktobra, ob 1/2 3. uri popoldne na otvoritev nove prosvetne dvorane pri ŠOGLNU V ŠTEBNU.

Na sporedu je med drugim pevski koncert domačega moškega zbora, razen tega pa še druge presenetljivosti, povezane v splošni družabnosti. Tudi skioptične slike.

Društveni odbor.

REŠITEV ZLOGOVNICE

Besede so bile: 1 KositI. 2 RokaV. 3 IrenA. 4 ŽefraN. 5 NoveC. 6 AgatA. 7 GobaN. 8 Osliček. 9 RudA. 10 IzidoR.

Prve črke povedo: **Križ na gori**, zadnje črke: **Ivan Cankar**.

ZA SMEH

Na neki kmetski ženitvi so prinesli na mizo tudi pečeno gosko. Oče starešina se je lotil, da bi jo razrezal. Ker pa ni bil tega vajen, jo je rezal v potu svojega obraza,

Lesičjak

Koroški ljudski pesnik in pevec

Proti koncu 18. in zlasti v začetku 19. stoletja so se pojavili na slovenskem Koroškem ljudski pesniki, ki so širili svoje pesmi večinoma ustno, tako da so bile izprva znane le ožjemu krogu. Marsikatera izmed teh pesmi se je narodu tako prikupila, da je povsem ponarodela. Koroška se je prav posebno odlikovala z ljudskimi pesniki. Znana med njimi sta v starejši dobi Andrej Schuster-Drabosnjak, čigar pasijonske igre so na Koroškem še do najnovejše dobe prirejali, ter Rožan Miha Andreaš, ki je poleg svojega poklica — bil je namreč tkalec — delal tudi „rajme“ najraznovrstnejše vsebine.

A tudi Podjuna se ponaša s takim narodnim poetom, ki je zlagal „vse sorte“ pesmi, jim sam skladal naprave ter jih s petjem širil potem daleč preko domačega kraja, tako da je ni bilo vasi v Podjuni in ne v Mežiški dolini, kamor ne bi bila segala Lesičjakaova slava.

Lesičjak, ali kakor je bilo njegovo pravo ime, Franc Leder, se je rodil v Globasnici v Podjuni na Koroškem. Prav ob vnožju Matjaževe Pecé leži ta slovenska vas. Odtod vodijo poti na vse strani široke Podjune: dol čez Šmihel proti Pliberku in dalje čez Dravo proti Rudi in Grebinju, gor proti zapadu čez Šteben v Dobro vas in čez vas Podjuno v Miklavčevo ter Železno Kaplo. In vse te poti je ubiral Lesičjak s citrami preko rame, kadar je hodil na sejme ali žeganja prepevat in razveseljevat ljudstvo, ki ga je vsepovsod željno pričakovalo. Vse je drvelo k njemu. Otroci, katerim je nosil orehe, fantje in deklički, ki jim je povedal,

vala v Sarajevo, kjer bosta preštudirala možnosti snemanj.

Streljanje za učence. Argentinska vlada je odredila, da morajo vsi učenci in študenti v starosti med 16. in 19. letom napraviti poseben tečaj v streljanju s pištolo in karabinsko puško.

V nedeljo, dne 24. avgusta, je praznovalo slovensko katoliško društvo sv. Barbare v Eygelshoven-u na Holandskem 25. letnico svojega obstoja. Ob tej priliki sta prepevala tudi pevska zbor „Škrjanček“ in „Zvon“. Mnogi izmed pevcev so nastopili v narodni noši, kar je Holandcem posebno ugajalo.

Dijake v Celovcu opozarjamo na program prireditve mestnega gledališča na zadnji strani „Našega tednika“.

ELEGIJA¹

O mladost, ti zvezda ubežna,
že zatonu bližaj se,
že bledeš kot cvetka nežna,
duša mi otožna jel...

Rahlo me tvoj žar poljublja
še v spominu — v zibelki,
v hipu nekam se izgublja
svetel up mladostnih dni.

O, življenje je enako
kakor sonca dnevna pot:
jutro so otroka leta
in opoldne vse obeta,

kar mladost ima krasot!
A popoldne je otožno,
slaj nekdanji že pojema,
v upih je srcé ubožno,
leta mirna so in nema.

Valentin Polanšek

¹ elegija = otožna pesem.

pa tako nesrečno, da mu nož izpodrsne in kroznik z gosko vred pade na tla.

„O joj!“ zavpije gospod župnik, ki so bili tudi med povabljenimi, „Karo (pes) jo bo popadel, s pečenko je proči!“

„Ne bojte se, gospod!“ tolaži ponosno oče starešina, „Karo je ne dobi, jo imam že jaz — pod nogami.“

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev iz zadnje številke:

1. Kadar pri oknu ven gleda. — 2. Kadar se obuvamo. — 3. Mrtvaška truga. — 4. Čevljar, ki žeblje zabija. — 5. Današnji dan.

II.

6. V zraku se bliska, k tlom pa pritiška.
Kaj je to? 7. Kdo se joka, kadar sonce sij?
8. Kateri berač nima uši?

kar vsakemu gre, pa tudi stari ljudje so se ga povsod razveselili.

Vsak človek ima pa tudi svoje sovražnike. Godci so ga sovražili, ker jim je delal konkurenco. Posebno v Pliberku na jarmaku. Če je prišel tam v kako gostilno, je vse pridrelo za njim in kar naenkrat jih je bilo do zadnjega kotička vse polno. Gostilničarju pa je bilo vse prav po volji, kjer je veliko ljudi, se da tudi kaj skupiti. Kupijo si firtelček sladkega vinca ter zadovoljno poslušajo starega Lesičjaka, ki jim predvaja razveseljive burke in šale in končno sta z gostilničarjem oba zadovoljna.

Lesičjak je v pesniški obliki sam opisal svoje življenje. O rojstvu pravi takole:

An tavžnt osm stu
in dva no trideset
sem bil v globaški fari
rojen na ta svet.
Gospod Jožef so me krstili,
ime Franc so mi izvolili,
djali so: „Ti boš vesil
in vince boš rad piv!“

Od kod je dobil France Leder še priimek Lesičjak, po katerem je splošno znan? Pravijo, da radi brade, ki je imela v njegovih mlajših letih lisičjo barvo. Nekateri starejši ljudje pa trdijo, da so poslušalci čestokrat zahtevali, naj jim „napravi še lisico“. Tedaj je baje segel v lice in s pomočjo obeh delov brade naredil popolnoma lisici podoban obraz. In vsak, kdor ga je videl, mu je rekel „Lisičjak“. Pa še nekaj je bilo. Njegova mati se je nekoč tam dole na Libučah sprla z neko sosedo in ta jo je zmerjala z lisico in tako je tudi on podedoval po materi to ime. Ako je ženska jeza že na vrhu slave, potem bruhajo iz sebe strahovite in čudne priimke. Tako je ostal še do danes Lesičjak.

(se nadaljuje)

Prvič v šolo

Tonček je pripravljaval torbico za šolo že celo poletje. Bistvo je pregledoval zaponko in naramnike, če dobro držijo. Raje bi imel novo torbico, ker stara je dediščina starejšega brata, zato z gleda pač tako kot bratove hlače, ki so oguljene. Saj so obdrsale že mnogo desk in hlodov in so večkrat dobile miklavčevko po zadnji plati. Vendar pa je bratova torbica častitljiva zato, ker je nosila v sebi učene knjige, v katerih so zapisane prve črke: „i, u, e, o, a — eden in eden sta dva...“ vse to se v šoli učijo iz prvih strani šolskih knjig. Ko bo Tonček prišel do zadnjih strani učenih „začetnic“ — o...! Pa sedaj je Tonček vpisan v pravo pravočavo šolo. Ponosen je na to tako kot močan, velik fant, junak, ki je bil pri naboru potrjen v vojaka. Črne očke se mu v navdušenju bliskajo in le poredko govori. Za svoj prihranjeni denar si je kupil nov svinčnik in ostrilo (šilček). Celi dan suče svinčnik v ostrilu, da bo svinčnika prav gotovo zmanjkalo, predno bo pričetek šole. Tla v kuhinji so polna svinčnikovega struženja.

Čudno, da se je ponosni Tonček zadovoljil kar s staro sestrično skrinjico (peresnico). Očedil jo je vseh pack treh šolskih let in skrinjico je pobarval, znotraj plavo, zunanaj pa rdeče. Teta mu je pripravila čopič iz grive konjskega repa, pritrjenega na polomljenem peresniku. V pobarvano skrinjico je z zbranimi mislimi zlagal ostrilo, radirko — ki je seveda silno važen šolski pisalni pribor — in še zadnji konec priostrebnega svinčnika.

Slovesno je bilo jutro prvega šolskega dne. Zgodaj zjutraj se je Tonček prithotopil v kuhinjo in prinesel s seboj že šolsko torbico, držal odprto kot žakelj in naročal: „Tu notri mi nadevajte malo južino za v šolo!“ Rekli so mu, naj se najprvo umije, obuje, zmoli jutranjico, potem dobi zajtrk, nato pa malico v torbo... To pa Tončku ni bilo po volji, pokazal je debel jeziček in jokaje odhitel k mami, razumljivo! — kje pa naj drugod dobi tolažbe in utehe v težkih trenutkih predšolske dobe...? Tonček že logično misli, češ, saj prazen žakelj ne more stati. Kadar bo torbica polna knjig, tedaj malica ne bo več prvi in najvažnejši predmet njegovih šolskih potrebščin.

Tonček je po izlivu čustev užaljenosti prišel kmalu zopet v ravnovesje; kajpada, saj sedaj bo hodil v šolo in njegov nastop mora biti bolj možat. Zato se je skrbno umil in oblekel in se po molitvi pokrižal z dostojno velikimi križi, kakršne bodo v šoli učili sam gospod katehet. Kavico je pa Tonček pustil nedotaknjeno — pa kava ja ni tako silno važna, ko nosi vendar njegova torbica velik kos namazanega kruha.

Teta Milka.

Dopisi:

GLOBASNICA

V nedeljo, dne 28. septembra, je gostovala pri nas igralska skupina iz Lovank z lepo versko igro „Fatimsko sporočilo“. Kljub rozalskemu žeganju je bila zelo dobro obiskana, tako da je bila pri Šoštarju dvorana polna.

Vsebine ne bomo na dolgo in široko razlagali, ker so dogodki o Fatimi itak že vsakemu znani. Igralci pa so nam zapustili dobre vtise, tako da je ljudstvo res zadovoljno odšlo domov. Vloge so vsi igralci dobro rešili, še posebej, če pomislimo, da so večinoma novinci in nekateri še precej mladi. Za obisk smo igralcem zelo hvaležni!

ŽITARA VES

Tudi v Žitari vesi se bavimo s prosveto. Tako so nam v nedeljo, dne 14. septembra, pokazali igralci SPD „Trta“ Finžgarjevo igro v štirih dejanjih „Divji lovec“. Na razalsko žeganje so jo ponovili. Igra je zelo priljubljena in zahteva od igralcev ne samo dobrih igralskih sposobnosti, temveč je po svoji vsebini nad vse blizu slov. kmečki duši. Prav radi tega to ljudsko igro tako radi igrajo po naših odrih.

REŠITEV KRIŽANKE „SRCE“:

V o d o r a v n o : 1 kes. 4 k. u. k. 7 lovec. 9 potok. 10 obala. 12 izaro. 13 ki. 14 epika. 16 as. 17 alt. 19 Iva. 20 tla. 21 Aron. 23 kra. 24 in. 25 blag. 27 okraj. 29 dan.

N a v p i č n o : 1 kobila. 2 Eva. 3 Sele. 4 koza. 5 uta. 6 koral. 7 loka. 8 capin. 9 pika. 10 kosa. 15 Iv. 18 tri. 20 trg. 22 ono. 23 kaj. 25 brat. 26 lan. 28 k. d.

Ne pozabi na apno

V našem listu smo že večkrat pisali o apnu in o velikem pomenu apna za zboljšanje naših pridelkov. Apno v tleh je namreč tako važen činitelj za rast in uspevanje naših kulturnih rastlin, da tega važnega činitelja ne bi smeli nikakor zanemariti. Zato tudi ne bo odveč, da letos v jeseni spet pišemo o apnu in o velikih važnosti gnojenja z apnom.

Vedno in povsod slišimo, da potrebujejo rastline za svojo rast in uspevanje predvsem dušika, fosforja in kalija. Toda poleg teh treh res zelo važnih hranilnih snovi ne smemo pozabiti na apno. Brez zadostne količine apna v tleh rastline ne uspevajo ali pa dajejo le male pridelke.

Predno pa gnojimo z apnom, je seveda vedno temeljno vprašanje, koliko je v moji zemlji apna in koliko apna moram še dodati? Sicer pa to vprašanje ni važno samo pri gnojenju z apnom, ampak pri gnojenju z vsakim umetnim gnojilom. Na vprašanje, koliko je apna v zemlji, pa ni mogoče odgovoriti na splošno. Ta odgovor je mogoče pravilno sestaviti samo za vsako kmetijo posebej in skoraj za vsako njivo posebej. Samo tisti kmet, ki ve, kako je sestavljena zemlja, bo skrbel tudi za to, da bo njegova zemlja ostala „zdrava“ in mu bo dajala velike pridelke.

„Zdrava“ zemlja

Zemlja, ki ima premalo apna, je bolj ali manj kisla, na taki zemlji rastline slabo uspevajo. — Zgoraj je bilo rečeno, da potrebujejo rastline za svoje uspevanje zadostno količino apna v zemlji. Pa ne po-

delovanje in gnojenje zemlje pa spada tudi redno gnojenje z apnom. Apno je torej med drugimi tudi oni bistveni činitelj, ki pomaga ustvarjati tako kakovost zemlje, kakor je za uspevanje rastlin najboljše.

Vse rastline ne zahtevajo enake količine apna. Mnogo več apna potrebujejo in zahtevajo stročnice in oljnatе rastline. Tudi naše krmne rastline, predvsem pa razne detelje, zahtevajo zadosti apna v zemlji. Saj imajo mnogi kmetje že skušnjo, da brez apna v zemlji ne uspeva lucerna. Tudi na travnikih poveča apno količino dobrih sladkih trav in pa detelj.

Izmed okopavin zahteva dosti apna pesa, predvsem pa sladkorna pesa. Pa tudi krompir, kateremu drugače malo kisla zemlja še ne škoduje, daje večje pridelke na zemlji, ki ima dosti apna. Konoplja in lan pa ne uspevata dobro, ako jima gnojimo z apnom. Zato sejemo te rastline v tako njivo, kjer smo trosili apno že prejšnje leto.

Med vrstami žita sta zlasti pšenica pa tudi ječmen občutljiva proti kislini v zemlji. Pšenica daje na taki zemlji slabe pridelke. Manj občutljiva je rž pa tudi oves in koruza.

Ne pozabimo ...

Jesen je najprimernejši čas za gnojenje z apnom. — Tu bi pa kdo mogel misliti, da je že gnojil zadosti z apnom, ako je gnojil s Thomasovo moko ali pa z apneno-amonijevim solitrom (nitramoncal) ali pa z apnenim dušikom. To je res, da je v teh gnojilih že tudi apno, toda pomisliti moramo, koliko je apna v teh gnojilih in to količino primerjamo s potrebo pa apnu v zemlji. — Thomasova moka vsebuje 45 do 50 % apna, nitramoncal 35—40 % in apneni dušik 50—65%. Povprečno moremo torej računati, da vsebujejo vsa ta gnojila okrog 50 % apna.

Ako gnojimo s 400 kg Thomasove moke, damo zemlji 200 kg apna. Ako gnojimo nadalje s 200 kg nitramoncala ali 200 kg apnenega dušika, damo zemlji po 100 kg apna. Vse to je računano na površino enega hektara. Vedeti pa moramo, da potrebuje en hektar njive vsaj 500 kg apna. Ako pa je zemlja kisla in ako pridelujemo lucerno oziroma detelje na splošno, pa je potrebno gnojiti še z večjo količino apna. Zato je popolnoma jasno, da z omenjenimi umetnimi gnojili niti od daleč ne damo zadosti apna v zemljo in moramo zato apno še posebej trositi ali kot žgano ali pa kot mešano apno.

Zato še enkrat: Ne pozabimo, kako potrebno je apno tako zemlji kakor tudi rastlinam. Ne pozabimo, da brez apna ni zemlja „zdrava“ in da samo na „zdravi“ zemlji moremo dobiti velike pridelke. Ne pozabimo, da vse, posebno pa nekatere rastline, potrebujejo velike količine apna. Ne pozabimo torej jeseni gnojiti z apnom.

Materin vzgojni pouk

Kar je bilo v prvih letih zgolj navada, mora postati pozneje čednost. Čim bolj raste, tem bolj se mora zavedati, da dobro dela in slabo opušča. Da bo pa otrok vedel, kaj je prav in kaj ne, ga mora mati o tem poučiti. To imenujemo vzgojni pouk ali nramni nauk.

Dokler otrok še ne umeva pouka z besedo, stori mati zadosti, če se samo namrdne ali reče kvečjemu: „Fej!“ Malo večjemu bo dejala: „To je prav — to ni prav.“ Vsako daljše besedičenje bi šlo mimo otrokovi ušes. To pravzaprav še ni pouk, temveč samo nekaj opomin.

Ko je pa otrok že toliko razvit, da razume dalje govorjenje, naj mati izrabi vsako priliko, da ga o plemenitosti in o neplemenitosti človeških dejanj pouči. Prilika se mora nuditi sama, ne da bi jo mati po sili od kod privlekla. Na pr.: o dolžnosti dajati miloščino je najprimerneje govoriti takrat, ko ima otrok prosjaka pred seboj. Razume se, da bodi pouk tudi na tej stopnji čisto kratak in jednat. Vsaka beseda, ki jo izgovoriš, naj bo jasna in primerna otrokovemu duševnemu razvoju,

zraven tega naj se pa opira na resnične dogodke iz življenja.

Vzgojni pouk je dostikrat na mestu tudi ob priliki, ko daje mati že večjemu otroku razne ukaze. Dobro je namreč, da mati svoje ukaze tudi tam nekako utemelji ali vsaj pojasni. Seveda tudi na kratko. N. pr.: „Stori to, zelo boš ustregel staršem, tovarišu, prijatelju, veliko veselje boš napravil bolniku, siromaku ...“

Posebno pa mora krščanska mati pri svojem vzgojnem pouku pogosto poudarjati božjo avtoriteto. „To moramo, onega ne smemo, ker to ukazuje, ono prepoveduje Bog.“ In tudi božje zapovedi in ukazi se — zlasti že doraščajoči mladini — lahko pojasnijo in utemelje: „Bog ve, da je dobro za nas to in to, zato nam ukazuje. Ve tudi, da bi bilo ono dejanje za nas nesreča, zato nam prepoveduje. Da, zapovedi in prepovedi božje nam je dal Bog iz ljubezni, ne pa da bi nas hotel mučiti.“

Taki in podobni nauki, ki jih daje mati otroku o pravem času, v primerni obliki in nevsiljivo, so otroku velika opora v njegovih bojih s slabimi nagnjenji uporne narave.

Učinkovine zdravnih rastlin

V zadnjem času dobivajo zdravilne rastline vedno večjo veljavo tudi pri resnih zdravnikih. Doslej so namreč zdravniki odklanjali zdravljenje z zdravilnimi rastlinami in so prisegali le na učinkovitost kemično dobljenih zdravil. Toda časi se spreminjajo.

Značilno za zelišča in rastline sploh je, da vsebujejo več učinkovin, ki v učinkovano drugo drugo podpirajo, a včasih tudi ovirajo. Govorimo o vzajemnem ali kompleksnem učinku. Ako navajamo v naslednjem nekatere učinkovine in poudarjamo pri poedinah rastlinah eno ali drugo njihovo prednost, s tem ne trdimo, da imenovana rastlina nima tudi drugih učinkovin. Našteta učinkovina je le ena izmed mnogih ter se morda bolj kot druge udeležuje. Toda obenem z njo učinkujejo v večji ali manjši meri tudi druge učinkovine.

Oglejmo si nekatere učinkovine naših zdravnih zelišč.

Rudninske soli

Vse rastline vsebujejo rudninske soli. Potrebne so jim za zgradbo njihovega telesa. Ako rastline sežgemo, dobimo pepel, v katerem moremo ugotoviti apnenec, kalij, kremenčevo kislino itd.

Mnogo apnenca, ki je potreben našim kostem in živcem, predvsem pa za zgradbo zob, in ki varuje telo tudi proti okuženju, najdemo v špajki ali baldrijanu, česnu, rmanu, cikoriji ali potrošniku, čebuli, koprivi, kumni, regratu in belem trnu, hrenu in redkvici.

Ker pri kuhanju apnenec ne pride v vodo, temveč ostane v rastlini, moramo iztiskati iz njih sok ali pa pripravljamo solato.

Kalij, ki daje človeškemu telesu važne gradevine (snovi, iz katerih je telo) in žene na vodo, imajo:

Komarček, kamilice, rman, beli trn, česen, prstanec, cikorija in čebula. Kalij je lahko topljiv, zato kuhamo iz naštetih rastlin čaje in pripravljamo polivke. Rastlin pa ne smemo delj časa jemati samih, temveč jih moramo mešati z drugimi; kalij kvari namreč srce. Ako pa primešamo kalij vsebujočim rastlinam druge rastline, tedaj izgubi kalij svojo kvarno moč.

Kremenčeva kislina krepi vezno tkivo. Posebno dobro se obnese pri obolenju pljuč, pa tudi za srce in trebušno slinavko je dobra. Uspešno jo uporabljamo za umivanje ran, izpuščajev in čirov. Zdravilno vpliva na revmo in protin ter pospešuje izločanje. K rastlinam z mnogo kremenčeve kisline štejemo: plešec, kumno, preslico, rman, mačevo in vrbo.

Važne učinkovine so

grenke snovi ali grenčevine,

ki pospešujejo, ako jih uživamo, izločanje slin, pa tudi želodčnega soka in žolča. Zato pospešujejo prebavo ter urejajo delovanje želodca in črevesja, skratka vseh prebavil. Vse grenčevine pospešujejo tvorbo rdečih krvničk (krvnih teles). Seveda jih moramo jemati zmerno. Pretiravanje škoduje. Grenčevine jemljemo pol do četrte ure pred jedjo. Po jedi zadržujejo in ovirajo prebavo.

Sem spadajo: smetlika, svišč, krhlika, hmelj, islandski lišaj, regrat, prstanec, grenkuljica ali tavžentrože in pelin.

Z grenkimi snovmi so spojene često razne rudninske soli, n. pr. železo in fosfor.

Železo je zlasti važno za kri in sicer za krvno rdečilo, ki se spaja s kisikom in ga veže nase. Da krijemo nedostatek železa v krvi, zadostuje, da jemo zelenjavo ali prašek primernih rastlin. Take rastline so: kopriva, šipek, plešec, kamilica, kumna, rman, regrat, trpotec in čebula. Zelo priporočamo pripraviti vsaj 2 do 3 krat na teden špinačo, pomešano s koprivami (vsakega polovica).

Fosfor je važen sestavni del beljakovin celičnega jedra. Ako ga primanjkuje v telesu, trpe kosti, mišice in živci. Zlasti živci potrebujejo za nemoteno delo mnogo fosforja.

V rastlinah je fosfor spojen z drugimi rudninami, n. pr. železom, magnezijem, kalijem ali natrijem. Fosfor vsebujejo sledeče rastline: komarček, plešec, kamilice, česen, kumna, prstanec, rman, trpotec, kozja brada in čebula.

Čreslovine so snovi, ki omogočajo strojenje usnja. Ker suše in „vežejo“, jih rabimo proti driski, kroničnemu vnetju črevesja in za razkuževanje. Sem štejemo: smetlika, špajko, gosjo travo, plahtico, črnico ali borovnico, hmelj, regrat in kaduljo ali žajbelj. Mnogo čreslovine vsebuje dobovo ali hrastovo lubje, orehovo in jelkino lubje.

Hlapna olja so lahka olja, ki hitro izhlape in ne puste na papirju sledu. Vplivajo zlasti na živce, ki jih mirijo in blažijo; miri janež; dražijo: n. pr. pelin. Na dihala vplivajo blažilno: materina dušica, smrekove igle, rožno olje. Delovanje ledvic pospešujejo: brinje, peteršilj. Potenje pospešuje: lipa, kamilice in črni bezeg. Tudi rožmarin, meta, sivka in brdnja (arnika), vsebujejo hlapna olja.

DUNAJSKI VELESEJEM

Uprava d. d. „Wiener Messe“ razpisuje za pomladansko prireditve, ki bo v času od 15. do 22. marca 1953, natečaj za izdelavo sejemskega lepaka. Osnutki morajo biti poslani na naslov Dunajskega velesejema (Wien VII. Messeplatz 1) najkasneje do 24. oktobra t. l. Dne 28. oktobra bo pregled poslanih osnutkov. Nagrade znašajo 5000, 3000 in 2000 šilingov.

SVINJE POTREBUJEJO SOLI

Razne zgoščene beljakovine, ki jih krmijo svinjam kot krepko krmo, vsebujejo manj soli kot pa posneto mleko, razni ostanke pri klanju itd. Zato je treba taki krmi dodati do 1/2% soli, kar povzroči boljši tek in hitrejšo rast ter tako zmanjša stroške vzreje svinj.

OPERACIJA VIMENA

Večkrat dajejo krave premalo mleka zato, ker jih je težko molziti. V združenih državah si pomagajo v takih slučajih živinorejci z majhno operacijo. Prerežejo namreč konce mišic v seskih in s tem razširijo iztočne odprtine za mleko iz seskov. Seveda more brez nevarnosti in popolnoma pravilno izvesti to operacijo samo živinozdravnik, ker bi nestrokovnjak mogel zarezati pregloboko v sesek in bi mogel povzročiti tudi infekcijo rane.

Našim gospodinjam

Moč navade pri vzgoji

Kdaj je pričeti z vzgojo? Mnogi mislijo, da majhnega otroka ni mogoče vzgajati, ker je še nerazumen. Zato pričenjajo z vzgojo šele tedaj, ko bi imel biti otrok že vzgojen.

Prav v prvih letih, da celo mesecih življenja, polaga mati temelj marsikateri kreposti in napaki, ki se pokaže šele pozneje. Nagnjenje k dobremu, kakor tudi k hudemu, otrok že s seboj na svet prinese. Zato mora mati takoj s pravilnim ravnanjem nagnjenje za dobro krepiti, nagnjenje k hudemu pa ovirati.

To se zgodi pri majhnem otroku z navajanjem. Mati svoje vzgojno delo vrši pri istem načinu, da se otrok tega navadi. Ne gre za to, da bi otrok razumel, temveč vzgajati je treba njegovo voljo, ki se že prav zgodaj krepko oglašča. Marsikdaj razodeva s krikom in trdovratnim uporom svojo voljo in pogosto užene vso okolico. Torej je gotovo že tudi čas, da to voljo pravilno navajamo in vzgajamo.

Otrok kaj kmalu čuti, če se mati njegovim razvadam upira in uveljavlja svojo voljo napram njegovi samovolji. Potrebno je, da mati vsak dan otrokas potrepeljivostjo in vztrajnostjo navaja k dobremu,

zakaj prva vzgoja obsega le vsakdanjo vajo. Otroka je privaditi na tisoč in tisoč malenkostnih primerov brezpogojne poslušnosti, dostojnosti, vljudnosti, reda in snage, hvaležnosti. To zahteva vsakdanje življenje. S tem je začetni že v prvi življenjski dobi: mati naj daje otroku hrane redno v določenih, strogo začrtanih presledkih. In tako naj se otrok navadi čakanja in molčanja. Če je zdrav, sit in suh, naj ga ne vzame v naročje, četudi kriči. Ostane naj trdna, ker to koristi njej, še bolj pa otroku. Če stopi k njeemu šele, ko je miren in te poizkuse nekolikokrat ponovi, si bo to otrok kaj kmalu zapomnil. Le razumna, previdna in neomajna materinska ljubezen vodi do cilja. Kar z napačno nežnostjo in pomanjkljivo preudarnostjo pri prvi razvadi zagrešiš, ne popraviš pozneje s podvojeno strogostjo.

Mati mora vedeti, kdaj naj otroku prošnje odbije, sicer vzgoji v njem samovoljo, pohlepnost in samoljubje. Nikar naj se ne tolaži, češ, otrok se bo že odvadil. Prvi vtisi in navade zapuste v otroški duši neizbrisne sledove in se dajo težko odpraviti. Največje težave pri poznejši vzgoji povzročata zanemarjena vzgoja volje v prvih letih. Najpozneje do petega leta mora biti otrok toliko vzgojen, da brezpogojno uboga.

URADNE OBJAVE

Urad koroške deželne vlade
(Posredna vrhovna uprava - registracija)

RAZGLAS

o javni razgrnitvi 10. dopolnilnega registrirnega seznama.

1. V smislu § 34 odredbe zvezne vlade z dne 10. marca 1947 (BGBl. št. 64) o izvedbi prepovednega zakona (Verbotsgesetz) 1947, bodo razgrnjeni na javni vpogled 10. dodatni registrirni sezname štiri tedne in sicer od 1. oktobra do vključno 29. oktobra 1952. Vsak sme iz teh seznamov napraviti izvečke in prepise.

2. Ob razgrnitvi 10. dodatnega registrirnega seznama je vsakemu na zahtevo dovoljen tudi vpogled v registrirne sezname, ki so bili javno razgrnjeni leta 1947.

3. Deseti dodatni registrirni seznam vsebuje v smislu § 24, odst. 1. izvršilne uredbe nove vpise, dopolnitve in spremembe registrirnih seznamov, ki so bili razgrnjeni na javni vpogled leta 1947.

4. V označenem roku more v smislu § 25 izvršilne uredbe vložiti priziv vsak, ki misli, da so bili vpisani v seznam taki, ki se niso dolžni registrirati, ako so bile vpisane napačne pripombe, ali pa, ako niso vpisani oni, ki so se verjetno dolžni registrirati in ako niso vpisane pripombe, ki potrjujejo navedene trditve. Vsak priziv se sme nanašati na eno osebo. Mogoče je zahtevati tudi popravek pismenih napak ali drugih nepravilnosti, ki so v seznam očitno vnešene zaradi spregleda.

5. Priziv je treba vložiti ustno ali pismeno pri onih prijavnih uradih, pri katerih so razgrnjeni na vpogled 10. dodatni registrirni sezname. Pri tem je navesti ustrezna dokazila, ki potrjujejo navedene trditve. Vsak priziv se sme nanašati na eno osebo. Mogoče je zahtevati tudi popravek pismenih napak ali drugih nepravilnosti, ki so v seznam očitno vnešene zaradi spregleda.

6. Prizivi niso dopustni a) zaradi okolnosti, ki jih je bilo mogoče uveljavljati že ob razgrnitvi registrirnih seznamov leta 1947 (§ 27, odst. 2. izvršilne uredbe).

b) proti vpisom v dodatne registrirne sezname, ki so bili zaradi izpremembe stanovanja registrirnega obveznika prevzeti nespremenjeno iz registrirnega

seznama prejšnjih bivališč (§ 27, odst. 3. izvršilne uredbe).

c) proti prepisom prijavnih pol, ki so ob koncu priključene 10. dodatnim registrirnim seznamom (§ 27, odst. 4. izvršilne uredbe).

7. V smislu § 42 izvršilne uredbe more deželni glavar kaznovati osebe, ki očitno povzročijo napačne prizive, s kaznijo po § 35. zakona o občem upravnem postopku, kakor je bil uveljavljen dne 31. avgusta 1950 (BGBl. št. 172).

8. Med razgrnitvenim rokom je mogoče javiti pri pristojnem uradu smrtne slučaje oseb, ki so bile vpisane v registrirni seznam, ki je bil razgrnjen leta 1947, ali pa v dodatne registrirne sezname kake občine (ali prijavnega okoliša). Pri tem je treba predložiti pristojnemu prijavnemu uradu dokazila o smrti.

9. Opozarjajo se vse osebe, ki se morajo registrirati in ki se nameravajo zadržati v kaki občini (prijavnem okolišu) več kakor tri mesece, da morajo v smislu § 10, odst. 1. izvršilne uredbe v teku dveh tednov po svojem prihodu predložiti prijavnemu uradu novega bivališča na vpogled potrdilo o izvršeni registrirni prijavi pri prijavnem uradu prejšnjega bivališča.

V Celovcu, dne 23. septembra 1952.

Za deželnega glavarja:
ravnatelj deželnih uradov:
Newole

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško
Zavod za pospeševanje gospodarstva

Strokovni tečaji za frizerje na Koroškem

Onduliranje, kodranje z vodo, stalni kodri, moderno striženje las itd.

Celovec: Začetek v ponedeljek, dne 6. oktobra 1952, ob 19. uri v zavodu za pospeševanje gospodarstva v Celovcu, Bahnhofstrasse 40, delavnice (pouk dvakrat ali trikrat tedensko, ob večerih).

Volšperk: Začetek v ponedeljek, dne 6. oktobra 1952, ob 15. uri v frizerskem salonu Josef Aigner

v Volšperku (pouk na devet zaporednih ponedeljkov, popoldne).

Špital: Začetek v ponedeljek, dne 6. oktobra 1952, ob 15. uri v frizerskem salonu Franz Karger v Špitalu (pouk na devet zaporednih ponedeljkov, popoldne).

Št. Vid n. Gl.: Začetek v ponedeljek, dne 6. oktobra 1952, ob 15. uri v frizerskem salonu Fister v Št. Vidu na Gl. (pouk na devet zaporednih ponedeljkov, popoldne).

Prijaviti se je mogoče v tečaj še ob začetku tečaja.

Generalno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic

Priključitev železniškega voda in ojačevalnega voda med kolodvoroma Beljak-Toplice in Podklošter na omrežje visoke napetosti

Železniški daljnovod in ojačevalni vod na lastnih daljnovodnih drogah ob progi od kolodvora Beljak - Toplice do kolodvora v Podkloštru sta od srede, dne 1. oktobra 1952, od 12. ure opoldne, stalno priključena na omrežje z visoko napetostjo.

Podzviti so vsi potrebni tehnični varnostni ukrepi, svarilni znaki so pritrjeni. Posebej opozarjamo vse na življenjsko nevarnost ob neposrednem ali tudi samo posrednem dotiku delov daljnovoda z visoko napetostjo ali pa ob nedopustnem približanju napeljavi.

Generaldirektion der österreichischen Bundesbahnen
Unterspannungsetzung der Fahrleitung und Verstärkungsleitung Bhf. Warmbad Villach - Arnoldstein

Die Fahrleitungsstrecke und Verstärkungsleitung auf eigenem Gestänge längs der Bahn vom Bahnhof Warmbad Villach bis Bahnhof Arnoldstein ist ab Mittwoch, den 1. Oktober 1952, 12 Uhr mittags, als ständig unter Hochspannung stehend zu betrachten.

Die notwendigen technischen Sicherheitsvorkehrungen sind getroffen, die Warnungszeichen angebracht. Auf die Lebensgefahr bei unmittelbarer oder auch nur mittelbarer Berührung spannungsführender Leitungsteile oder bei unzulässiger Annäherung an sie wird ausdrücklich aufmerksam gemacht.

CERKVENI PRISPEVKI
JAVEN POZIV

Vse katoličane, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, pa ga za 3. četrtletje 1952 (zaključeno 1. septembra 1952) še niso plačali, pozivamo, da v opominjalnem roku treh tednov, ki se začne 1. oktobra 1952, brez nadaljnega poziva plačajo svoj prispevek do 21. oktobra 1952 pri pristojnem župnem

cerkvenem svetu in da pokažejo obenem svoj davni predpis ali mezdni izkaz.

Cerkveni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in Cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Ako prispevek ni plačan, je dolžna pravna pot. Organi, ki pobirajo cerkveni prispevek, uživajo pravno varstvo in imajo pravico da zaračunajo pobiralno pristojbino 1 šilinga.

Finančna zbornica krške škofije
Celovec, Mariannengasse 2

VABILO

na občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobri vesi r. z. z. n. j., ki bo dne 5. oktobra 1952 ob 9. uri v prostorih posojilnice v Dobri vesi.

Dnevni red:
1. Volitev zapisnikarja in dveh overovalteljev zapisnika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
3. Poročilo upravnega odbora.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Razrešnica staremu odboru.
6. Volitev novega upravnega in nadzornega odbora.
7. Razdelitev čistega dobička.
8. Odobritev poslovnega reda.
9. Slučajnosti.

V slučaju nepovoljne udeležbe bo nov občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi.

Upravni odbor.

ZASMEH

Slabi časi

Trgovec se jezi nad potnikom, ki je prišel s trgovskega potovanja, ne da bi kaj prodal in pravi: „In res niste mogli ničesar prodati?“

Potnik pravi: „Da, prodal sem in sicer svojo uro, ker bi drugače sploh ne mogel plačati vlaka za povratek domov.“

Napačna razlaga

Oče (sinu): „Kar moreš danes storiti, odlašaj na jutri.“

Peter: „Potem pa smem danes pojediti kos čokolade in ne samo polovico?“

V lekarni

„Prosim sredstvo proti kašljanju.“
Prodajalka: „Imamo različna sredstva, katero naj dam?“

„Ali naj mogoče zakašljam, da boste deli dati pravo sredstvo?“

Dobro jutro - dober dan, SCHLEPPE-pivo vsaki dan!

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji

5. oktobra: 7.15 Verski govor - Koncert. - 6. oktobra: 14.30 Tedenski pregled - Mojstri besede. 7. oktobra: 14.30 Zdravnik. Po svetu. - 18.30 Za našo vas. - 8. oktobra: 14.30 Za gospodinjstvo - Narodne pesmi. - 9. oktobra: 14.30 Poje mešani in moški zbor ž Rádiš. - 11. oktobra: 8.45 Iz slovenskega slovstva (balada) - Šport. 18.30 Pesmi jugoslovanskih narodov. - 12. oktobra: 7.15 Verski govor - Petje in glasba.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 271,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 - Vsak dan ob 19.00 na valu 271,1m oddaja za inozemstvo

2. oktober: 13.15 Operni koncert - 14.00 vaški kvintet - 14.40 zabavni orkester - 18.40 drobne skladbe - 20.10 slovenske narodne. - 3. oktobra: 13.15 lepe melodije - 14.00 rad. orkester - 14.40 slovenske pesmi - 18.45 narodne pesmi. - 4. oktobra: 12.00 odlomki iz oper - 14.00 slov. narodna glasba - 17.00 umetne in narodne - 18.15 melodije z juga. - 5. oktobra: 11.40 petje in glasba - 15.40 slovenski napevi - 6. oktobra: 13.00 slov. narodne - 18.00 jezikovni pogovori - 18.40 narodne pesmi - 19.40 študentski sekstet. - 7. oktobra: 17.10 zabavni orkester - 18.00 poje „Slavček“ iz Trbovelj - 8. oktobra: 12.00 orkestr. glasba - 18.45 polke in valčki.

RADIO TRST II
806,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15-8.30, 11.30-14.45, 17.30-24.00 - Ob nedeljah: 8.00-24.00 - Poročila dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15. - Ob nedeljah: 8.15, 12.45, 19.45, 23.15.

Pozor, naglušni! Brezplačno predvajanje vseh tipov
LV S 1.605 OV S 1.430
VV S 1.270 AV S 1.710
SV S 1.400
Radio Schmidt, Celovec, Bahnhofstr. 22

KARNTNER AUTOSALON
lastnik Alex Polgar
HERRENGASSE 10
Celovec-Klagenfurt, Tel. 44-24
LOHNER-motorni kotači in avtomobili
tovarniško novi ali priložnostni nakupi
Prodaja - nakup - komisija

2. oktobra: 19.00 Slovenščina za Slovence - 22.15 Večerne melodije. - 3. oktobra: 13.00 Glasba po željah - 19.00 Osebnosti in usode naših dni - 22.30 Violinski koncert prof. Karla Sancina. - 4. oktobra: 13.30 Kulturni obzornik - 13.00 Šramel kvintet in moški duet - 19.00 Pogovor z ženo - 20.00 Čajkovski: Francesca de Rimini - 21.00 Malo za šalo - malo zares - 22.00 Slavne uverture.

PARIZ

Val 30.17 in 41.89 metrov

Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri
Vsako nedeljo ob 18 uri „Verska ura“
(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

Mestno gledališče v Celovcu

Začetek predstav ob 20. uri

Četrtek, 2. oktobra: „Der Bettelstudent“, opereta v treh dejanjih.

Petek, 3. oktobra: „Warum lügst du, Cherie?“ šaloigra z godbo v treh dejanjih, premiera.
Sobota, 4. oktobra: „Cäsar und Kleopatra“, historija v petih dejanjih.
Nedelja, 5. oktobra: „Warum lügst du, Cherie?“

ZDRAVNIŠKE VESTI

Otvoritev prakse

Dentist

Paul Maehäe

ordinira od 1. oktobra dalje v Celovcu

Po novih, znižanih cenah tekači - preproge - blago za zastore pri

A. RIEDEL & SÖHNE
Celovec-Klagenfurt, Alter Platz 21

VOLNA ZA PLETENJE
v vseh vrstah in barvah po najugodnejših cenah v strokovni trgovini
MAX POLLANZ
Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 8a

Barhenti, flanele in vsake vrste blago najceneje pri *Max Woger's Eben*
Beljak-Villach, Draubrückle. Tel. 48-75

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
Prechtl
Predstave ob 16.00 18.15 in 20.30
Od 3.-6. X. „Torreani“
Od 7.-9. X. „Der Weibsteufel“

Stadttheater
Začetek ob 15.30, 17.45 in 20.30 uri
Od 3.-9. X. „Morgen ist es zu spät“

BELJAK VILLACH
Bahnhoflichtspiele
Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri dopoldne.
Od 3.-6. X. „Schwarze Trommeln“
Od 7.-9. X. „Drei auf Abenteuer“
Od 5.-7. „Hans im Glück“, pravljčni film, 30 % znižane cene.

KINO DOBRLA VAS

Predstave ob sredah in sobotah ob 20. uri, ob nedeljah ob 4. uri popoldne
V soboto, 4. oktobra: „Abenteuer im Roten Meer“
V nedeljo, 5. oktobra: „Abenteuer im Roten Meer“
V sredo, 8. oktobra: „Gehasst, gejagt, gefürchtet“ (barvni film)

MALI OGLASI

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuje, ako prodaja - k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.
Gumijasti in dežni plašči vseh velikosti najceneje pri
V. TARMANN
Celovec-Klgf., Völkermarkterstr.

Ovčjo volno
pošljete najboljšo kar po pošti za predelavo v nit za pletenje v vseh barvah na naslov:

Schafwollspinnerei Robert Lindner
MLINARE - MÜLLNERN B. VILLACH

Oglašuj v našem listu!

POCENI PRODAJA za jesen se je začela v trgovski hiši **Georg Umschaden** Celovec-Klagenfurt Fleischmarkt Blago za plašče in obleke, krzneni plašči itd. ...